

A BUDAPESTI LEÁNYVÁSÁR TITKAI

Tartalom-jegyzék

Budapest erkölce.

A kezdet

A sárga ház.

Hungarák a piacon.

A hivatalos szerető

A fekete terem

A csodarabbi

Az aranykor vége

Az alkalmoszerzők

Mulatós világ

BUDAPEST, 1902

KOSTYÁL JENŐ
KIADÁSA,

Budapest erkölcsé

Régi dolog, hogy nem a sátán, hanem az alkalom keríti meg az embert a bűnre. A nagy városok természete hozza már magával, hogy megnöveli az emberek szabadságát. Nem politikai önrendelkezési szabadságot kell az alatt érteni, a melynek egy város nagy arányai sohasem vethetnek olyan gátat, mint a kisszerűség. Az emberek erkölcsé pedig mindég egyéni szabadságuk szerint igazodik. Minél nagyobb ez a szabadság, annál jobban tágul a bilincs, a mit a társadalom erkölcsi törvényként rakott magára. Kis városokban, a hol egymás mellett élnek az emberek, egymás becsületére is rászorulnak: nagy tömegek között könnyen bujkálhat a tisztesség, lappanghat a bűn, anélkül, hogy tudomást szerznénk róla vagy éppen törödnénk vele. A kenyér után való nagy tülekedésben az emberek csak azelőtt állapodnak meg s ott is csak egy pillanatra, a hol már kiabál valami.

Budapest arányai ma még éppenséggel nem olyan nagyok, hogy elbújhatnánk benne egymás elől, kikerülhetnénk egymás cselekedeteit. Erkölcsé csodálatosképpen mégis olyan forma graduson áll, a mit jellemezni már éppenséggel nem lehet. A legnagyobb biztonsággal elmondhatjuk, hogy nincs a világnak egyetlen városa sem, a melyben olyan szemérmetlenül, olyan leplezetlenül folya az üzérkedés az erkölcs rovására mint itten, utczákon, nyilvános helyeken álarcz nélkül jelenik meg a bűn; van kínálat és kereslet – hatósági ellenőrzés mellett. Valóságos szerelem börze az egész város, a hol a legkényelmesebb, legtermészetesebb kenyérkeresetnek, valóságos iparágnak tekintik a szerelmet.; Adnak és vesznek, anélkül, hogy ezen bárki megbotránkoznék, vagy szólna is ellene. Minden utczasarkon ötösével, hatosá-

val állanak a kifestett portékák, akik fényes nappal éppen olyan szabadon árulják magukat, mint az éjszakai nedves levegőjében, a mikor rátapadnak mindenkire, a kik útjukba kerül.

Ez czégeskedő erkölstelenség, E mellett százával kerülnek naponta piacra a nagy bérpaloták valódi tűzhelye mellől a tiszta szűzi anyag, a mely gyermeklépéseit rendszeresen ott kezdi a lapok apróhirdetési rovatában, a hol szemérmetlenül kínálják fel magukat, leányok, özvegyek, férjes asszonyok, anyák egy egy pásztorórára, ölelésre vagy kalandra. Bizonyos, hogy ebben a városban legalább 15,000 olyan nő van, a ki nek egyetlen kenyérkeresete a szeretkezés. Ó, a magyar ember nemcsak lovagias, de bőkezű is. Különösen, ha csókról van szó, nem igen tekinti, hogy ára van. Ez a galléria termeli a prostituczió szerencsétlen alakjait, a melyek fokozatosan jutnak az utcára, lebujokba s a leánykereskedők karmai közé.

Ma már a leánykeresedés Budapesten nyílt üzlet. Nem csalafintaság, nem csábítás, elszédítés, mesés ígéretek árán kerül a portéka a külföldre, hanem természetes áradata a fölöslegnek, a mit ezen a téren termelünk. Az alapjait, a kereskedés medrét azonban bűnös kezek vájták, családok és egyének szerencsétlensége, megmételvezése révén. Legendába illő története van Budapest irtózatos erkölstelenségének s leánykereskedésének, a mely ma olyan, arányokat ölt, mint a világ összes államai együttvéve, A magyar leány, a mely Budapesten keresztül kerül ki külföldre, mind a főváros rettenetes erkölcsének az áldozata sokkal ösmertebb a nagy világ előtt, mint maga a hely, a honnan útra indul. Száz meg száz szerve volt és van ennek az ocsmány áradatnak, a mik polip módjára hálózták be alig három évtized alatt a fővárost, észrevétlen, vagy a hatóságok elnézése folytan.

Ennek a képét lesz hivatva feltárni ez a könyv, a mely mozaikszerű átnézetét adja a törtéteknek. Nem polémia akar ez lenni az erkölstelenség ellen, nem is kritika csak történet. S mert az anyag, a maga változosságával vonzó és érdekes olvasmány lesz ez a könyv is.

A kezdet

A leányvásár tulajdonképpen olyan régi, mint maga az ember. Az emberiség erkölcsé egyáltalában sohasem volt jobb vagy rosszabb, legfeljebb többé-kevésbé volt szemérmetlenül rossz. Róma erkölcséről undorodva ír a történelem s megbotránkoszik azon, hogy leplezetlenül erkölcstelen. A dugva üzött bűn mindég kedves multság volt. Volt ugyan olyan idő is, a mikor nyíltan is kiállottak az emberek a piacra vele s senki sem botránkozott meg rajta. Velence fénykorából jegyzi fel a történelem, hogy minden asszonynak volt szeretője. El sem ítélték érte, de ha megesett, hogy rangján alul ment férjhez s történetesen férjévé *tette* azt, a kit, ha szeretője volt csak, mindenki természetesnek tartott, egyszerűen kizárta magából köre. A világhistória egész sereg kerítőasszonynak fedezte fel a nevét, a kik ezen utón jutottak nagy vagyonhoz és befolyáshoz.

Így volt ez Magyarországon is. Nem egy történelmi főúri családról köztudomású, hogy elődeik valamikor mint leánykereskedők kerültek hozzánk s vagyont szerevezve megtelepedtek. *Az alkotmányos éra óta két olyan minisztere is volt már az országnak, a kinek szép apja alig másfél száz évvel ezelőtt még nagyban üzték a leánykereskedést.* De a közelmúltban is, úgyszólván napjainkban is megesett, hogy ha nem is mint leánykereskedőnek, de mint közönséges kerítőnek közszájra került két főurunk neve, akik talán éppen ezért napról-napra feljebb hágtak a közbecsülés lajtorjáján.

A leánykereskedés mint üzlet a török világ alatt keletkezett. Százával fogdosták össze a törökök és örmények a magyar leányokat s szállították a török háremekbe. De nagyon sokszor a szülők maguk vitték vásárra, persze nem direkte leányaikat, a kikért a török öntötte az

aranyat az elszegényedett kizsárolt országba. Az alap, a talaj tehát elég régi. Ez a leánykereskedés azonban még egészen más természetű volt, mint a milyen a közelmúlt kifejlődött s lett valóságos üzletággá.

A török világ után megcsendesedett minden. Elült a leánykereskedés is s nem is ébredt föl csak az újjászületés korszakában az alkotmányos aera első éveiben. A hetvenes évek elején, mikor szinte megmérhetetlen fejlődésnek indult nálunk minden s úgyszólván máról-holnapra egy ragyogó szép város termett a Rákos homok buczkói és szemétdombja felett egyszerre felütötte a fejét és pedig olyan arányokban, hogy szinte nyilvános piaczk keletkezett, a hol adtak és vettek busás haszon mellett. Ennek a kornak megvannak a maga hírhedt alakjai, a kik mestereivé, követendő példányképeivé lettek a leánykereskedőknek. A különbség csak az az akkori és a mai kereskedés között, hogy az árak nyomottak, a konkurrenzia nagy s a hatóság is alkalmatlankodik. Mert abban az időben ideálisak voltak a hatóságok, különösen pedig Budapest főkapitánya, a kinek: feleségét magát is azzal vádolják, hogy nagyban kivette a részét az üzletből.

A későbbi események megkívánják, hogy itt egy kis história helyet is kapjon. A hatvanas évek vége a nagy politika ideje volt. De ez volt a hetvenes időszak is, a mikor az emberek alig is értek rá mással foglalkozni, mint a nagy politikával, a mely dűlőtra vitte az ország további sorsát. A hatvanas évek tudjuk az alkudozásokkal, a hetvenes évek pedig a berendezkedés nagy munkájával teltek el. Ez foglalta le teljesen az embereket s senki sem törődött azzal a mi egyébként körülötte történik. Jóformán még azt sem vettük észre, hogy szinte varásszóra megtízszereződött a főváros hatalmas arányokban épült, terült s úgyszólván máról-holnapra százezrekkel gyarapodott lakossága. S milyen lakosság volt ez. Az újjáébredés idejében, a kiengesztelt politikai élet mézes heteiben aranybányát sejtett itt mindenki. Csoda-e ha karavánokként szállták meg a város a legkétségesebb, legkétségbeesettebb existenciák s különösen sok lenygel zsidó. Ezt itt azért jó kiemelni, mert később szó fog esni róluk, mint a kufárok legélelmesebbjeiről.

Az új főváros főkapitánya Thaisz Elek lett, egy belvárosi kis ügyvédecské, a kiről senki sem tudott többet annál. Thaisz még választás útján jutott állásához. A rendőrség még nem volt államosítva, de valójában rendőrség sem volt még. Prokman, a ki az absolutistikus időben dirigált magával vitte a morva és cseh drabbant-jait s Thaisznak egészen újra kellett szervezni a rendőrséget. Ez pedig nem volt kis dolog, mert az akkori főváros inkább búvó helye volt a latroknak és csirkefogóknak, mint a valamirevaló polgároknak. A mai körutaknak, az Andrassy-útnak még híre sem volt. Az Üllői-úti klinikától egy jó hajításnyira már szemétdombok állottak, a liget környékén életveszedelmes volt a járás fényes nappal is. Közlekedési eszközöknek hírehamva sincsen, bejelentő ellenőrző s nyilvántartó hivatalból pedig még álmodni sem lehetett. A ki bevette magát Pestre, az garázdálkodhatott itt úgy, a hogy akart, a rendőrség kezére legfeljebb csak úgy kerülhetett, ha bevetődött valamelyik nyilvános mulatóba, vagy hajóállomásra, a mely az egyetlen rendőrileg ellenőrizhető hely volt az egész óriási városban. Csakis ilyen körülmények között érhető, hogy miként űzhatték olyan leplezetlenül üzelmeiket a leány kufárok s miképen történhettek azok a dolgok, a mik valósággal középkori állapotokra emlékeztetnek. A vérszemet kapott kufárok leányszerzési módjaikban hamarosan eljutottak odáig, hogy egyszerűen befogdosták a leányokat. Ha kereste is őket valaki eredménytelen volt a fáradság, de, a legtöbbet nem is kutatta senki, hiszen abban az időben talán még jobban el volt árasztva a főváros vidékről felcsábított leányokkal, a kiket cselédeknek, nevelőnőknek édesgettek fel a közvetítők, de a kiknek az ilyen közvetítés csak névleg volt hivatása, valójában leánykereskedést űzött. Ezek azonban csak úgynevezett alkalmi árusok voltak s nem is annyira az anyag nemeségét keresték, mint inkább a mennyiséget. Fejenként kapták érte a sápot, hát ez érhető is. Munkájukat nagyon megkönnyítette a toloncztörvény, a mely kérlelhetetlenül rátette kezét mindenkire, a kinek állása és rendes lakása nem volt. E mellett aztán könnyen dolgoztak ezek az egyszerű leányszatócsok.

Kitanult, kiérdemesült cselédekkel valóságos propagandát csináltak a pesti cselédkedésnek. A leányok, a kik odahaza csak nagy nehezen s pár forint évi bérért jutottak helyhez, persze kapva-kaptak a pesti szolgáltatón. Jöttek is seregestől a fővárosba. A régi Szénásfogadó előtt naponta harmincz-negyven leány is összeverődött, a kik jobbára kocsin törték ide magukat a környékből. Itt találkoztak először a helyszerzővel, a ki először betelepítette őket magához szállásra és kosztra, A szegény cselédleánynak persze már a második nap elfogyott a pénze. A közvetítő ám hitelezett, sőt ruhával, cipővel is ellátta őket hitelbe.

– Majd visszafizeti a béréből, – biztatta a leányt, a ki így hamarosan tizenöt-húsz forint adóssághoz jutott,

A hely azonban csak nem akart meg lenni. Mikor már így jól felnőtt a leány adóssága, előállott az aszszony, hogy tudna egy finom urat, a ki kisegitené. A leány persze szabadkozott.

– Akkor kiteszem az utcára, – ijesztette a közvetítő s nagyobb nyomaték kedvéért egygyel-egygyel meg is tette, lehetőleg olyan időben, a mikor már senki sem járt az utcán.

A régi Pest statumai között nem volt semmi, a mi a prostituczióról intézkedett volna, ellenben volt egy nagyon régi határozat, hogy azt a nőt, a ki este 9 óra után az utcán taláztatott kóborláson, ha pesti illetőségű, másnap két órára pellengére állítandó, ha pedig idegen, hazájába tolonczolandó. A pellengére való állítás ebben az időben persze már régen elavult, de a tolonczút divat volt. Az a leány aztán, a ki ilyen utón került haza a falujába, akár a kútba ugorhatott, mert otthon nem tűrte meg senki. Nem is sokkal esett meg az ilyen, inkább odaadta magát a leánykereskedőnek, ment nyilvános házakba vagy Buenez-Airesbe, csak haza nem.

De ezzel nem érdemes foglalkozni. Ez az anyag csak töltelék. Olyan valami, mint a közkatona a háborúban. A nemes anyag, az úri leányok bonék, nevelőnék, tisztos polgári család gyermekei, ezek képezték a nemes anyagát a kereskedésnek. Ezeknek a megkerítésében mozdult azután meg a furfang, lelemény, erőszak, vesztegetés és minden elképzelhető valami. Természet-

sen ilyesmi csak a rendőrség szemhunyása vagy tehetetlensége mellett lehetett. S ez meg volt mind a kettő, A rendőrség tehetetlen is volt s emberei szemet hunytak, de mindig, a hol érdemes volt. Maga Thaisz szerencsétlen házassága révén úgyszólván önhibáján kívül, akaratlanul is belekerült a dolgok forgatagába, a melyből tehetetlensége folytán nem is tudott soha kieviczkélni. Sokan, a kik nagyrahitottságát vitatják, azt tartják, hogy minden munkájának nyakat szegte a felesége.

Thaisz nagyon is regényes úton jutott a feleségéhez, jobban mondva a más feleségéhez. Reich Fanny híres szép asszony volt annak idején Pest Budán. Azaz először Budán. Reich Náthán egy közönséges galicziai zsidó bevándorlott volt Ó-Budán, a hol senki sem tudta miből él. Volt egy nagy csomó gyermeke s ezek között a legszebb Fanni. Tizenhárom esztendőskorában már kerülgették a szép leánykát s úgy látszik nem is eredménytelenül. Egy este Fanni nem ment haza. Az apja várta, majd szaladt a rendőrségre.

Elveszett a leányom, jelentette az esetet.

– Szép volt?

– Ah, Gott, mint a nap.

– Akkor nem csoda.

– Mi nem csoda? – bámult az érthetetlen feleletre a kétségbeesett apa.

– A szép leányok rendszeren elszoktak veszni, magyarázták neki. Na ne féljen, nem egészen. Egy napra, kettőre, vagy egy hónapra, talán egy évre. Biztosan megtetszett valakinek, hát magával vitte. Vagy a leány vitte magával a társát. Majd ha ráunnak egymásra, hazakerül.

Ilyen szigorúan fogták fel akkoriban a dolgot s hogy volt valami alapja, bizonyították a következmények: a szép Fanni néhány év múlva csakugyan megkerült, mint Linzer Antal felesége. Szégyent tehát nem hozott az apja fejére, pénzt azonban igen. Hogy hol és merre szerezte, azt senki sem tudja, csak az bizonyos, hogy Linzer Antalnak akkoriban sok pénze volt. Később még többet csinált.

Budapest erkölcsi élete akkor már teljesen el volt zülve. Senki sem törődött vele, azt csinálta mindenki, a mit akart. Az egyetlen, a mik hatósági ellenőrzés alatt

állottak, a nyilvános házak voltak, a miket aztán irtózatossan meg is adóztattak s megsarczoltak. Előkelő mulatóhelyek, orfeumok abban az időben nem voltak s így ezek a házak voltak tanyái az aranyifjúságnak. Éppen ezért nagyok is voltak az igények s mert állandóan friss anyagról kellett gondoskodni, olyan forgalom fejlődött ki, hogy csak ezen a réven ezer meg ezer teremtés került ki -az országból mint elhasznált portéka,

Linzer, a ki okos üzletember volt, megkerítette,, jobban megalapította magának a „Neue Welt”-et, Linzer tulajdonképen tánczmeister volt s a „Neue Welt” táncziskola, azaz bálterem, de olyan, a hová összesereglett Budapest minden kétes egzisztenciája, nő és férfi egyelesen. Ez volt az első nyilvános leánybörze Budapesten, a hol szemérmetlenül adtak, vettek.

Mikor Thaiszt főkapitánynya választották, első dolga volt, hogy rendet csináljon legalább azokon a helyeken, a mik szemet szúrnak. Elindult tanulmányútra. Az első megálló helye volt a „Neue Welt”. De itt aztán meg is állt, végképpen legalább a purifikálás munkájában, mert egyébként még is cselekedett valamit.

Megszöktette a Linzer feleségét, a szép Fanni asszonyt.

Nem szöktek messzire, csak a városházára.

Linzer, a ki jó üzletember volt, eleinte örült a dolognak.

– Majd kimulatják magukat s hazajön az asszony, vélte. Linzer, a ki a mellett, hogy szerette a feleségét, becsülte benne a kitűnő üzleti szellemei, a mi neki évente ezeket jelentett.

A turbékolás azonban tovább tartott, mint Linzer gondolta s ez kezdte nyugtalanítani. Levelet írt a főkapitánynak, a melyben megfenyegette, hogy botrányt csap, ha három nap múlva otthon nem lesz a Fanni. Ennyi időre nem nélkülözheti a feleségét. Rövidebb időkre – szívesen.

Nem kapott választ a levélre, hát elment személyesen. Ekkor kidobták. Az eset nagyon megviselte Linzert. A Neue Welt is nagyon érezte a szép asszony hiányát: Linzer dühöngeni kezdett. Tört, zúzott mindent odahaza s minden órában felszaladt a városházára. Vi-

selkedése végre is olyan gyanús lett, hogy beszállították a vadonat új lipótmezei tébolydába, a hol azonban nem konstatálhatták a betegségét, mert harmadnap meghalt.

A szép Fanni özvegy lett. Kikeresztelkedett s feleségül ment Thaisz Elekhez.

Thaisznéval bevonult a rendőrséghez még egy alak, Brick Mayer, a Thaiszné sógora. Brick közönséges gonosztevő s állását a rendőrségnél azért kapta, mert beleegyezett, hogy a feleségét el válasszák tőle. A főkapitánynak ugyanis nagyon kellemetlen volt ez a rokonság. A volt sógor, mint alantas közeg már egész más beszámítás alá esett, Ennek az embernek a kapzsisága aztán felszabadított mindent. Tehetett mindenki azt, a mit akart, vagy a hogy akarta.

Ha az alábbi történetekben tehát olyat talál az olvasó, a mi ellentétesnek látszik, a legprimitívebb jogrenddel, csak Brick Mayer alakját idézze maga elé, a ki behunyta szemmel söpri zsebébe a sápot, segít és eltussol, a hogy sorra kerül.

A sárga ház.

Lent a Szerecsika hótakart lábánál az Appel-quee új kőhídja mellett kékre meszelt kis faházacska áll. Ha kívülről nézed, semmiben sem különbözik azoktól a többiektől, a miben igaz hívő muzulmánok őrzik szépséges huriaikat. Itt is hurikat őriznek talán erősebb vizsgálattal, mini amott, csakhogy ezeknek a huriknak nem fedi arczát a tiltó fátyol az idegen szem előtt, legfeljebb az ujjnyi vastag festék takarja a bőrt. Ha belépsz a hátulso kapun a ketté osztott udvaron, nyolcz-tíz ilyen leány fogad. Odabent is van inég vagy annyi, részeg bosnyákok, spanyol zsidók, fejes törökök és katonákkal dorbézolva a Zitera fülsértő hangjai mellett. Csupa magyar leány. Nagy hatalmas termetű minden leány, szinte önkénytelenül arra gondol az ember, hogy egyenesen anyaságra termettek.

De nem ők az érdekesek ebben a házban. Ennek a nevezetessége Frau Rézi. Elhízott, kövér harkályarczú asszony, idomtalan testének tömegét alig bírja egyik helyről a másikra vonszolni. Nem is igen mozdul. Csak ha véletlenül magyar ember vetődik be a bosnyák örömházba, ébred fel a Frau Rézi érdeklődése. Pedig magyarul alig tud, azt is ott tanulta lent Serajevóban s úgy keveri a szerbvel és svábbal, hogy alig lehet kihámozni belőle valami értelmet. Pedig Rézi mama sokat, nagyon sok érdekeset tud beszélni. Élete, története valamelyik kis sokácz faluban kezdődik, a dereka, a java ideesik Pestre, a váczi-utczai kis sárga házba.

Ott az angol kisasszonyok nevelő-intézetével szemben az új városháza környékén állott az ő háza valamikor. Híres volt a ház, de még híresebb a lakója, aki az akkori Pest leghírhedtebb, legügyesebb leánykufárja

volt. Főfoglalkozása tulajdonképpen a kerítés volt s e mellett űzte hihetetlen vakmerőséggel a leánykereskedést,

A legszemérmetlenebb dologtól sem riadt vissza:

– Nekem nem lehet bajom – dicsekedett vele s igaza is volt, mert összeköttetésben állott Pest minden számottevő társadalmi és politikai faktorával.

Hírét egy jellemző esettel alapította meg. Egy reményteljes mágnás csemetének tett szolgálatot. Érdekes módon.

Frau Rézi, a kinek szeme közmondás volt éles látásáról, észre vette, hogy egy ifjú mohó szemmel kíséri az egyik zárda sétára induló növendékeit.

– Szép leányok, – vigyorgott a ficsúrra Rézi mama,

– Mit akar? – förmedt rá a megzavart gavallér.

– Azt a szép leányt az ölébe ültetni, – szölt rá a Rézi hangja.

– Maga ismeri? – kapott mohón a dolgon a lovag,

– Az a legkevesebb. Melyiket akarja?

– Annak a magas aranysárga hajúnak szeretném tudni a nevét.

– Csak a nevét? Megkaphatja az egészet.

– Mit? azt a lányt? Meg van bolondulva?

– Nem én. De három nap múlva, ha tetszik, nálam találkozhatik vele.

– Hogyan?

– Az az én dolgom.

– De hisz a nevét se tudjuk.

– Tessék csak rám bízni. Az egész dolog ezer forintba kerül.

– Kettőt adok. De ha valami gabajodás lesz a dologból, vigyázzon, maga üti meg a lábát.

– Sohse tessék azt féltetni – bizalmaskodott Rézi s sietett munkához fogni.

Először a leány nevét kellett megtudni. Nehéz dolog. De Rézi mama értette a módját s a véletlen is segített.

Déli tizenegy órakor érkezett a posta az intézetbe» A növendékek ilyenkor mindig a kertben voltak s az egyik nővér ott osztotta ki a leveleket. Éles, sívító hangjával úgy hívogatta magához a növendékeket, a hogy a neveket olvasta a levelekről A leányok természetesen

mind ott álltak s lestek a leveleket, de azért a testvér mégis csak felolvasta hangosan a neveket. Ilyen szokása volt. Rézi mamának pedig jó füle s híres szeme. Másnap leste, hogy nem hallja-e a sárgahajú szépség nevét. A véletlen úgy hozta, hogy éppen levele érkezett.

A név tehát meg volt. A másik nap információra éppen elég volt s harmadnap frau Rézi alázatos kézsókkal járult a fejedelemasszony elé.

– Z. kisasszonykéért jöttem. Délelőtt megérkezett a papája.

– Nem küldött értesítést.

– Mert véletlenül jött. Én hozzám szállott be, mint mindég. Kéreti a fejedelemasszonyt, hogy a kisasszony meglátogassa.

– Majd egy nővér odakíséri – jelentette a fejedelemasszony s Z. kisasszony hamarosan útban volt a sárga ház felé.

– A méltóságos úr éppen most ment el, hivatták a miniszterhez – jelentette ott a cseléd az előre betanult mondókát. Meghagyta, hogy tessék rá várni,

A vendégek hát beljebb kerültek. Egy ideig várták, a méltóságos papa nem jött. Elérkezett az uzsonna, ideje, de még sem jött. Frau Rézi ekkor nagy illendőséggel előhozakodott, hogy egy kis uzsonnát szolgálna fel s addig tessékelt, míg elfogadták.

Most már jól volt minden. Az uzsonna ugyanis preparálva volt egy kis álomporral.

Hanem közbe jött valami. A leánykának nem kellett a kávé.

– Csak tejet szoktam inni.

Kapott tejet. Abban ugyan nem volt álompor, de elég volt az is, a mi a süteményekbe jutott,

Mikor a nővér felébredt, a növendéke még aludt. A dolog persze kétségbeejtette, sejtette is, hogy mi történt, de Rézi mama csak vigyorgott, mikor felelősségre vonta.

– Jelentést teszek róla a fejedelemasszonynak.

– Tessék. Az első büntetés önt éri. Így meg nem tudnak róla semmit, még ő sem s az alvóra mutatott.

– De az apa.

Éppen most üzenté, hogy a minisztertől nem szabadulhatott s estére hazautazik.

Hogy a nővér elbeszélte-e a dolgot nem tudni, de, hogy Rézi ellen semmi lépést sem tettek, az bizonyos.

A híret pedig egyszer és mindenkorra megállapította. A háza egyszerre tanyájává lett a mulatni szerető mág-nás ifjaknak és öregeknek egyformán, Az előkelő nagy kör aztán vakmerőbbé tette nap-nap után. Ezer és ezer módját eszelte ki, hogy naponta friss és bőséges anyaga legyen. Hirdetést tett közzé egyszer, hogy nevelőnőt keres, máskor fel is fogadott busás fizetésért társalkodó-nőket. A ki aztán egyszer betette a lábát a sárgaházba, tisztán nem léphetett ki onnan. Az álompornak nagyon sok dolga akadt ott, ha más mód nem volt a kerítésre. Egyszer kis híjján nyakát szegte.

Egy külföldi művésznő vendégszerepelt a német színházban. Mesés termetű, csodaszép nő volt, a kiért rajongott az egész város. De megközelíthetetlen volt mindenkire nézve. Egy német herezeg, aki Pestre utánna jött, a dívának mesés összegeket ajánlott fel. Elutasította, Egy reggel frau Rézi állított be hozzá.

– Én megkerítem a divát – tette meg a merész ajánlatot.

– Hogyan?

– Tessék rám bízni. Előlegre kérek 2000 forintot. Holnap este 11 órakor legyen szerencsém nálam, de nem egyedül, hanem nyolcz-tíz barátjával. Az ő szá-mokra is gondoskodom szórakozásról. A feltétel csak az, hogy kiki úgy szerepeljen a neki jutott hölgygyel, mint a saját feleségével.

– Meglesz – vállalkozott a herezeg.

– Tehát a viszontlátásra nálam.

Másnap korán reggel címeres levelet kapott a diva. Egyik legelőkelőbb mágnásasszony neve állott a ezímer alatt s kegyeshangú meghívást tartalmazott vacsorára. A diva hiúságának hízelgett a meghívás. Tudni kell, hogy abban az időben csak két színháza volt Pestnek; a Nemzeti és a gyapjú-utczai német színház, a melynek bőségesen szórták a szubvencziót, viszont a Nemzeti színházat a mágnások támogatták s a német színháznak csak pugris közönsége volt. Mágnás már pusztá hazafi-

ságból sem vetődött oda. Még külföldi csoda sem tudott odavonzani senkit. A díva sem. Éppen azért hízelgett neki, mikor látta, hogy mégis hallani akarják, de nem nyilvánosan. Azonnal válaszolt, hogy ott lesz. Este kocsi ment érte, címeres volt a szerszám, a takaró: mágnás fogat. A díva kéjelegve vetette magát a kocsiba, a mely röpiült vele a Váczi-utczába a sárgaház elé.

Frau Rézi fogadta elragadó szeretettel és kedvességgel. A társaság is csupa szívélyesség, csupa figyelem volt a díva iránt, a ki egészen el volt ragadtatva. Kézőbb produkálta is magát: egy dalba kezdett, de hirtelen megakadt.

– Egy kicsit rosszul vagyok. Egy pohár víz ...

Frau Rézi sajátkezüleg sietett átnyújtani a hűsítőt a dívának, a ki pár pillanat múlva a karjaiba omlott, A multság zaja egyszerre elült, elcsendesedett a ház, még a világosság is kialudt,.

Félóra múlva gyöngéden kocsiba emelték a művésznőt, a ki még mindig aludt s vitték haza.

– Rosszul lett – jelentette a kísérő hölgy a diva lakásán. Már el is mentek orvosért.

Nemsokára jött is az orvos, a ki kijelentette, hogy aludni kell, hagyni a művésznőt, nincs semmi baj. Aludt is reggelig, akkor pedig ment egyenesen a rendőrségre s elmondta mi történt vele.

–Ezt a tárczát a zsebemben találtam – fejezte be az előadását s egy tömött erszényt tett le az asztalra.

Tízezer forint volt benne.

A biztos a homlokára nyomta az ujját s így szólt:

– Olyat már hallottam, hogy valaki panaszt tesz, mert álmában kilopták a zsebéből a pénzt, de hogy valaki azért panaszkodjék, mert belétettek, arra még nem volt eset.

– Elégtételt kérek – pattogott a díva.

– Miért?

– A mi velem történt.

– Meglesz, nyugtatta meg a biztos s nyomban meghozta a megszüntető határozatot, úgy okoskodva, hogy ott, a hol tízezer forintot lopnak egy hölgy zsebébe az övé sem maradhat üres.

Sietett is fel a mágnás asszonyhoz, a kinek a nevében mindez történt.

Itt aztán megakadt a háló. A főúri hölgy éktelen haragra lobbant, hogy így visszaéltek a nevével s most már ő ment a rendőrségre. A dolog azonban mégis elaludt, A főúri társaság egyik tagja ugyanis, aki szintén részt vett a különös mulatságon, magára vállalta, hogy ő csinálta az egész tréfát.

Hanem Rézi mamára ettől kezdve kezdett rájárni nem ugyan a rúd, de valaki, a ki részesedni akart. Hát részesedett is. Viszont a derék nő úgy kárpótolta magát, hogy most már nyílt leánykereskedésbe kezdett – exportra.

Hungarák a piacon.

A magyar leány külföldön a hatvanas évek vége felé kezd feltűnedezni. Ez a kereskedés azonban még nem volt egyéb, mint természetes lehúzódása a főváros salakjának. Először a vidékre került innen az áru, és onnan tovább állomásról-állomásra húzódott keletnek. Átvonult Ázsiába sőt egy-egy merész vállalkozó a tengerentúlra is próbálkozott. A kísérlet sikerült, jövedelmezett mesésen s ez megnyitotta a zsilipet itthon, megsokszorozta a meglévő kufárok számát s megszázsorozta a leleményességet, a mivel az árut „gyűjtötték” és továbbították, sokszor ugyanazt kétszer is.

Az első transport mint, említettük lehúzódott keletre. Ezt pedig a következőképpen lehet megérteni. A fővárosban óriási mértékben folyt az erkölcstelenség. Éppen úgy mint napjainkban, csakhogy a nyilvános prostitúció zárt volt. Tanyája az örömházakban van, a melyek valósággal konkurálnak egymással, hogy újabb és értékesebb árukra tegyenek szert. Ha egy lupanária megtelt leányokkal az a tulajdonosra nézve mindég képviselt bizonyos kiadást. A zöme ugyan elbukott, elposványosodott lelkü teremtésekből telt ki, de nagy része, mini a hogy fentebb szó volt róla kerítők, különösen a cselédszerzők útján került oda. Annak az anyagnak ára volt, ára, a mit az örömház tulajdonos fizetett a kerítőnek. Igaz ugyan, hogy ezt a csekélységet busásan fedezte az üzlet, de hát a valamire való kereskedő a szemétből is pénzt csinál. Így indult meg a kereskedés a leányokkal idehaza *in sich* a lupanáriások között. Ezek az emberek igyekeztek a leányokat magukkal valamelyes függő-viszonyba hozni, hogy aztán rendelkezhessenek velők. A módja ennek igen egyszerű s a mellett elég

ravaszul is kieszelt arra, hogy maga „az anyag” is felüljön neki. Az egész: a szabadkereset elve. Abból áll, hogy az örömház tulajdonosa szerződésre lép a leánnyal olyképpen, hogy teljes ellátásba s gondjaiba veszi őt. Ad neki szállást, kosztot, ruhát egyszóval ellátja mindennel napi ennyi vagy annyi fizetésért. A leány ezért köteles keresetéből naponta annyit átadni neki, mint a kialakított bér, a mivel többet keres az az övé. Ez a fizetni való azonban minden körülmények között annyi volt, hogy a leány csak megközelítőleg sem kereset annyit. De hogy is volt ez baj. A mit keresett azt elszedték tőle, a hiánvt pedig felírták adósságnak. Ha már most valamelyik leány kiakart volna szabadulni börtönéből előállott a gazdasszony a számlával,

– Tessék fizetni, akkor mehet.

Ily módon aztán örökké is ott maradt volna a leány, ha nem lett volna a szerződésnek még egy legfontosabb pontja, a melyben az állott, hogy a leány, a mennyiben nem képes a napi kötelezettségét fizetni, tartozik a gazda által kijelölendő bármely más nyilvános házba átmenni.

Ez volt az alapja a kereskedésnek. Budapest lupanáriái rengeteg friss anyagot igényeltek. Nem baj, hiszen van már értéke a réginek a kimustrálnak is. Jönnek az „üzlet emberek” vidékről.

– Öt leányra volna szükségem.

– Van. Ezer forint az ára.

– Sok.

– Sajnálom, nekem is annyiba van.

A vidéki „üzletember” mit tehetett, fizetett. Neki szüksége volt a portékára s otthon semmi szín alatt sem juthatott hozzá. Olyan leány nem akad még nálunk sem, a ki saját falujában, vagy városában nyilvánosan cégéreskedjék. Inkább meghal. Jöttek hát Pestre. az anyagért, itt volt bőven. A törvény ugyan módot adott volna ezeknek a szerencsétleneknek a kimenekülésre, de az ár, a minek révén hozzájuthathattak, rájuk nézve borzasztóbb mindennél. Ez a tolonczút. Ha egy leány ma kilépett az örömház kapuján, másnap már nyakán volt a drabant.

– Miből él?

– Szolgálatot keresek.

– Abból nem lehet megélni. Az nem kereset, kereset nélküli egyénnek pedig nincs helye a városban, vitték haza a falujába. Kifestve, papagály ruhába, szégyenére a szegény gyámoltalan szülőknek s örömére az utca gyermekeinek.

S ez nem csak abban az időben volt úgy, úgy van ma is. Csakhogy ma a szerelem nagyra nőtt s kitanult ipari foglalkozás, a hol az „anyag” már nem eszköz, hanem öntudatos s sokszor nagyon is tudatos valami: beoltja magát az olyan csekélység ellen, mint a tolonczút, megszerzi a fővárosi illetékességet azáltal, hogy férjhez megy. Kétes egzisztenciák, csavargók, börtönviselt alakok a „férjek”, Arra, a mire kell éppen megfelelő ez a kvalifikáció. A leány persze ez máris a raffináltság negyedkorszakában van, csak megveszi magának a „férjet”, ötven, száz, kétszáz forintért. A budapesti férj felesége ezzel szintén budapesti illetőségűvé válik s nem lehet eltolonczolni. Csak ez az óhajtás netovábbja. A férj mehet arra, a merre akar, sőt ha nem akar is, mennie kell, mert a feleség nem tűri, tovább csak míg a házassági levél kezébe kerül.

A vidéki nyíltházak tulajdonosai tehát jöttek Pestre vásárolni. Még választék is volt bőven, mert hamarosan I rajként vette őket körül a kerítők serege. Az „árut” háboríthatatlanul vihették magukkal. Egy kis sáp ugyan itt-ott még kellett, de az vele járt az üzlettel. Lassan aztán a vidék igényei is fokozódtak, itt is czélszerűnek bizonyult az anyag felcserélése olykor-olykor. A régi árut persze itt sem akarták kidobni csak úgy adták tovább.

A vándorúton Temesvár és Brassó voltak az utolsó sfációk. Temesvár akkoriban lent a határörvidéken körülbelül olyan szerepet játszott, mint fent Budapest, A Bánát piacának mindenesetre központja volt s ezen a révén nagy összeköttetést tartott fent Szerbiával. Itt jutott eszébe egy Danielich nevű leánykufárnak, hogy külföldön próbálkozik a kiselejtezett portékával. Egy transzporttal átrándult Belgrádba. S fényes, üzletet csinált. Majdnem egyidőben Brassón át Romániába kerültek leányok szintén fényes árak mellett.

Danielich, a ki valamiképpen szegről-végről atyafia

volt Frau Rézinek egy szép napon beállított -a vaczi-
utczai sárgaházba.

– Lány kellene.

– Mennyi?

– Tíz, húsz, száz, a mennyi van. Mindent el tu-
dok helyezni.

– Lesz.

S lett. Egy hét alatt külön hajon indult el a Dunán
egy egész rakomány. F'rau Rézi dörzsölte a kezét Dáni-
elich pedig megcsinálta szépen a haditervét. Elosztotta
a portékáját ide-oda, úgy a hogy kitudta czirkalmazni.
Az áru azonban annyira viseltes volt, hogy a kuntsaf-
tok fintorgatták az orrukat.

– Jobbat.

– Nincsen. Már ez sincs – adta fel az üzletet
Danielich s vonult leányaival le Törökországba, Még ott
is megmaradt vagy harmincz.

Itt aztán megakadt. Legjobbnek látta a portékát
szélnek eresztetni. Csakhogy észre vették a dolgot, s a
konzulátus közbelépésére a török hatóságok kényszerít-
tették, hogy szállíttassa haza őket.

A dologra ráment volna a másik hetvenen szerzett
pénnel mind. Hanem a véletlen kisegítette Danielichet.
összehozta egy misszionáriussal, a ki Buenos-Ayresbe
volt éppen indulóban.

Buenos-Ayres neve akkoriban kezdeti szerepelni.
Mesék keringtek róla, a minek nagy része igaz is volt.
Az emberek rajonként lódultak a mese országába kincset
szedni a földről, milliomosnak. A lakosság rövid idő alatt
óriási arányokban nőtt meg. Csupa férfi, nő alig akadt
közöttük. Azokat is valóságos pályázatokkal csalogattak
oda. Ide indult el Danielich is az ő harmincz leányával
s a misszionáriussal. Mikor három hónap múlva megint
megjelent Pesten csodákat regélt.

– Négy-ötezer dollár egy-egy leány. Minden elkel
annyit termel ez az ország, a mi el nem használható.

A nagy siker másokat is feltüzelt. Danielich nem is
félt a konkurrencziától.

– Annyit százan sem szedünk össze tíz év alatt,
a minek egy nap kelete ne lenne.

Megindult a hajsza.

Danielich társul vette magához Frau Rézit, összetettek több mint százezer forintot s kiálltak a szó-szoros értelmében az utczára vásárolni.

– Feleségnek való kell – biztattak mindenkit!; s ebben volt is valami hihető. Különösen mikor busásan kezdték szórni az előlegeket, ruhát, ékszert szereztek a „jövendőbelinek”, a kikből hamarosan összekerült egy egész hajórakomány. Sápoltak, a kiknek jól esett rátértek a dologra és megindult baj nélkül a hajó. De oda nem érkezett. A nyílt tengeren katasztrófa érte a szállítmányt. Danielich három leánynyal s még néhány utassal alig tudott megmenekülni. A többi ott veszett. S óda veszett Danielich pénzének nagy része s Frau Reál egész vagyona. Koldussá lett máról holnapra.

A hogy kiürült zsebében az erszény a rendőrség is kezdett rá figyelmes lenni. Már újabb üzleteket sem tudott kötni, a teret át kellett adni másnak. Egy pillanatra azonban még felcsillant a remény sugara. Elérkezünk az okkupációhoz, Riza mama most itt próbálkozott. Kevés szerencsével. A balsors nem akart elpártolni mellőle. Végre mégis összeszedte magát egy kicsit. Házat vett Sarajevóban s most ott árulja benne a nagytestű hungarákat a bosnyákoknak. Eleinte török asszonyok kerítésével is próbálkozott, de ebből országos botrány keletkezett. Egy pár katonatisztet, a megrendelők közül el is ítélték miatta. Odalent Boszniában akkor mág nem lehetett ilyesmivel komédiázni. Ma sem. De azért Frau Rizának mindég van dugaszba egy-két török leányzója. Ha nem volnának szegények olyan förtelmesed csúnyák, talán jobban is menne az üzlet velők, de így csak mint dugott csemege érnek valamit az idegenen előtt.

Frau Riza nyomában nem apadt el a víz. A kik utána jöttek, még nagyobb pocsolyát tapostak belőle s még szemérmertlenebbül üzték a mesterségüket.

A hivatalos szerető.

A boszniai okkupáció révén egyszerre nagy nevezetességre vergődtünk. A hadakozó állam mindég érdekesebb szokott lenni a többinél, csak természetes, hogy egyszerre minket is észrevettek s különösen a hadseregünket, Háborút látott katonaság a mai világban bizony már ritkaságszámba megy s ha még olyan silányság is, a mit művelt, mint a mieink Boszniában, mégis nagy dolog az katonáék előtt, A hadseregünk kezdett kereseti lenni, már tudniillik azok előtt, a kiknek meg volt adva erre a mód. Így került hozzánk a „kis herczeg” egy valóságos bíborban született fejedelmi sarj. Összevissza talán húsz esztendő s lehetett s hadnagyi ranggal lépett a hadseregbe s szinte egyidejűleg máról holnapra a főváros mulatós életébe.

Pazar volt és bőkezű, előkelő és szerelmes mindég. A szerelemnek pedig már akkor akkora forgataga kóválygott a fővárosban összevissza, hogy gyanús volt minden, a mit ez produkált. Zsebmetszések, kiszopolyozások, törbecsalások napirenden voltak. A régi striczi-rendszer is virágozott még. Ez a jeles intézmény abból állott, hogy kétes hírű dámák lovagokat béreltek maguknak. A prostitució még mindég nem egészen szabályozott, de este az utczára kíséző nélkül kimenni asszonynak tilos. A striczi tehát kísézőül szolgált. Három-négy lépés távolságról követte az ő hölgyét, mintha hozzá sem tartoznék. Csak ha drabbant tűnt fel a látóhatáron toppant a hölgye mellé, a kit így nem szólíthatott s nem kísérhetett be a rendőr. Az éjjeli mulatók, igazi nevükön büntanyák is ebben az időben kezdik felütni a fejüket.

A kis herczeg hamarosan beleszédült ebbe a ké-

tes mutatásba. A környezete kétségbeesett, figyelmeztette a hozzá nem méltó szórakozásra, de mind hiába volt.

– Teljesen mindegy – tért ki a jó tanácsok elől – akár az utcán szedek fel valakit, akár kocsin hozzák azt hozzám másnap. Itt csak közönséges világ van.

– Lesz másforma is – bízatták meg a kis herceget s mikor sehogy sem akart bevonulni a herceg az előkelő körökbe, hogy elvonják ettől, hozattak neki egy valóságos kokottot – Parisból.

A Belvárosban díszes kaliczkát kapott a leendő hercegi szerető, fogatot, ékszert, egyszóval nagy stílusban kezelték a dolgot. A kis herceg aztán vizitelt a hivatalos szeretőjénél – egyszer. Többet feléje sem ment. Otthagyta kaliczkájával, fogatával együtt. Az ezredes, a ki az egész dolgot hivatalból intézte egy darabig reménykedett,

– Hátha. Ez a hátha azonban nem következett be. Ellenben a szép Charlotte kisasszony egy szép napon keserves hangú levelet írt az ezredes úrnak, hogy háborgatják. A belvárosi kapitánynak szemet szűrt a szép kokott s érdeklődni kezdett iránta úgy a maga módja szerint. Az ezredes lovagias ember volt, no meg kötelességei is voltak a szép Charlotte kisasszonynyal szemben, sietett hát eligazítani a dolgot. Ment a főkapitányhoz.

– Szolgálhatok – udvariaskodott Thaisz.

Az ezredes elmondta a dolgot.

– A kis herceg barátnőjének kérek oltalmat.

– Meglesz.

– Nem háborgatja senki. Kap külön őrizetet

Az ezredes úr megnyugodott s megnyugodott Charlotte kisasszony is, csak az életet találta nagyon egyhangúnak. Magához hivatva az ezredes.

– Mi lesz velem? – vetette fel az aktuális kérdést.

– Madmoasel ön tudja, miért jött közénk,

– Azt tudom, de a hercezegecske nem akar róla tudni.

– Ő egy kicsit szeszélyes.

– Azt látom. De én nem pocsékolhatom el a fiatal-ságom csak azért, mert ő szeszélyes.

– Azt hiszem anyagiakban rendben van a dolog.

– S az elég, gondolja. Én élni mulatni vágyom. S nem kívánok madár lenni egy aranyos kaliczkában. Levegőre van szükségem.

Az ezredes hímezett-hámozott, de nemsokára mégis megoldódott a csomó, a szép Charlotte egy napon a legelőkelőbb mágnás oldalán kocsizott végig a Király-utczában.

Attól kezdve orgiák tanyája lett a kis kaliczka. Most már a zajos élet a kis herczeget is odacsábította, a többi vendégeket pedig idegenből szolgálták ki, A szép Charlotténak nagy összeköttetései voltak külföldön. Valamikor járt Konstantinápolyban is, a hol szintén nem zárda-hölgy volt.

Itt tartózkodásának harmadik hónapjában egy konstantinápolyi ismerőse látogatta meg Hazufer Mahud. Egy nagyon is bizonytalan existenzia, a kiről senki sem tudta török-e vagy-spanyol, Afrikából szakadt Konstantinápolyba, a hol nagy összeköttetésekre tett szert.

Hazufer nagyon élelmes ember volt, Azok közül való, a kit, ha kétszer agyonütnek, biztosan harmadszor is feltámad. Tudott koplalni s tudta adni a mesés kincsekkel rendelkező béget. Ma úr volt, holnap mint koldus vette magát keresztül az országon. Budapestre is koldulva jött Albánián és Bosznián keresztül. Talán maga sem tudta miért, de jött szerencsét próbálni. Az első nap már szembe is találkozott vele s Hazufer üstökön is ragadta.

Akkoriban már szórványosan fel-fel tünedeztek a fővárosban fezes, turbános törökök. Jöttek leányokat life-rálni a Luft Rézi közvetítésével. Luft Rézi egy belvárosi nyilvános örömház tulajdonosa volt. Valamikor magának a főkapitánynak, később különböző rendű és rangú uraknak a szeretője. Kalandos múlt után végre megállapodott a belvárosi örömház előtt, a melyben akkor már vagy húszszaztendeje trónolt. Érthető, hogy ismerte a forrásokat, módokat hogyan lehet „üzletet” csinálni, ő hozzá jártak hát a törökök, a kik kincseket hordtak neki. Törökországban még mindég nagy ára volt a nőnek s

a leányok is szívesen mentek huriknak. Kényelem, semmittevés és örökös rabság mellett örökös kenyér várt: ott rájuk. A helyzet mindenestre különb volt az itteni-nél vagy bármelyiknél. Ők rabok voltak már bárhová mentek, itt legalább kényelembe éltek s cziczomázhatták magukat.

Luft Rézs éppen aznap liferált tiz leányt egy töröknek, mikor Hazufer Pestre betoppant, A két török a hajóállomáson találkozott egymással

- Mi újság? – tudakolta Hazufer a földijétől.
- Indulunk haza Stambulba.
- Kivel?
- Ezekkel – mutatott a kíséretre a kufár.

Ez a nyíltság érthető volt nála. Először a leányokat Luft Rézitől vette, a mi azt jelentette, hogy pesti rendőr nem meri meg se közelíteni őket. Luft Rézi nagyon bőkezű volt s tudta a módját, hol és mikor kell ezt leginkább gyakorolni. No meg barátja volt a főkapitány is. A kufárnak otthon voltak nagy barátai, előkelő megrendelői, a kik irradét szereztek számára a portától, a mely őt és „kíséretét” a hatóságok támogatásába ajánlja. A kufár így rendben tudva a dolgát nem tartotta érdemesnek a tiltakozást. Azt is elmondta, hogy hol jutott az áruhoz.

- Van több is? – érdeklődött Hazufer.

Neki ugyan nem volt egy krajczárja sem, de megessett az már vele máskor is, hogy szerzett valami útonmódon. Most éppen nagyon eredetig gondolt ki.

Észrevette, hogy a leányok között egy érti a török, nyelvet. Ő maga tudott egy kicsit németül is. Az, hogy az a leány törökül is tud, sokat jelentett. Legalább is annyit, hogy egyszer már megjárta Stambult. A ki pedig odáig eljutott és vissza annak esze és tapasztalata van, azzal lehet beszélni okosan.

S Hazufer beszélt. A kufár el is volt törődve, a beszélgetést sem értette, hogy elűzze a várakozás unalmát, ledült aludni. Mikor felébredt nem volt meg a kíséret. Eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

Elvitte őket Hazufer s eladta vissza Luft Kézinek. Az üzlet hozott neki ezer forintot tisztán. Ezzel már le-

het kezdeni valamit. De a ki egyszer szembekerült a szerencsével, még ha akar sem tud előle kitérni.

A. véletlen Hazufert összehozta Charlotte kisasszonnyal. Az öröm határtalan volt mind a két részről. Különösen Charlotte kisasszony örült az exotikus idegennek, a kit sietett bemutatni vendégeinek. S Hazuferen volt is mit mutatni. Bámulatos kókler volt ez az ember, a ki ha nem annyira lusta, ezzel a tudományával ezeket szerezhetett volna. Mondják, mint zenebohóc felülmúlhatatlan volt. A szájával tudott utánozni mindenféle hangszert a harangtól kezdve az orgonáig, még: cziterázott is.

Az úri társaság, a ki előtt este Charlotte bemutatta vendége képességeit, el volt ragadtatva..

- Nem kell elereszteni.
- Fogjuk itt.

– Jó lesz udvari bolondnak – vélekedtek az urak s Hazufer betelepedett a kis kaliczkába.

De Hazufer nem az az ember volt, a ki ezer forinttal a zsebében nyugodtan nézze feje felett a napok múlását. Gondolt valamit s ezt a tervét közölte Charlotte-val is.

Charlotte akkor már körülbelül olyan forma házat vitt, a minek a tulajdonosára a legjobban ez a szó illik „alkalomszerző”,

Ez a dolog azonban nála csak amolyan baráti szíveség volt úri gavallérok számára. Tetszett neki a dolog s mulattatta, míg végig hallgatta a titkos pásztorórák csevegéseit. Megesett néha, hogy míg az egyik szobában X úr mulatott az Y úr feleségével, ugyanakkor Y úr a másik szobában tartotta a pásztor óráját az X úr nejével. S ez Charlotte kisasszonyt mulattatta. Hazufert azonban izgatta. Rávette Charlottet, hogy sápoljanak. Elébb csak enyhén, de később mikor Hazufer kezdett ismerős lenni a viszonyokkal egyre vastagabban folytak az aranyak gyakran a Charlotte háta mögött. Hazufer már nem igen tartotta vissza magát a zsarolástól sem. Akkor már tudta, hogy barátnője s pártfogója milyen szerepet játszik s hogy az ő czime „hivatalos szerető”.

Hazufernek így szép lassan felszaporodott a pénze. El is tűnt vele hamarosan. Pár hét múlva azonban meg-

kerültt egy nagyon gazdag bég társaságában. A bég jött magának feleségeket keresni. Odaszállt Charlottehoz, a kit Hazufer megnyert a tervek.

Ide azonban nem alsó rendű portéka kellett. Legalább is tisztos polgári leány s érintetlenség. Hazufer érintkezésbe lépett a helyi kufárokkal s megtörtént a szállítás, A bég nagyon meg volt elégedve.

– Ilyen kell még fiz.

– Lesz.

– Minden darabért jár ötszáz arany.

Az üzlet fényessége csábított s felcigázta Hazufer fantáziáját. Charlotte is belement az üzletbe s hamarosan együtt volt a szállítmány. Hogy fogdosták össze kötéllal, csellel, de meg volt. Sokkal nagyobb gondot adott ám az elszállítása.

Charlottenak voltak nagy úri barátai s hamarosan szereztek útleveleket, az áru mehetett, Hazufer még be sem csapta Charlottet. Prezentálta szépen annak rendje és módja szerint az összeg felét. Charlotte meg volt elégedve, Hazufer még jobban. Az első félévben elment vagy nyolcz szállítmány. Hazufer már annyira beleélte magát az üzletbe, hogy alkalmazottakat tartott. Amerre járt a karavánja, hullott utánna az arany s senkisé. kérdezte hová miért mennek. Elvégre mért fájjon az egy határórnek, hogy nyolcz-tíz magyar leány kivándorol innen. Látszik rajtuk, hogy örömmel mennek, különben mért lennének oly bőkezűek. Mert Hazufer tapasztalt ember volt. Ő nem a saját költségén, hanem önköltségen utaztatta a portékáját, ami mindenesetre kevesebb gyanút keltett. Magyarföldön ugyan ez teljesen mindegy volt, de a Balkánon sokkal rendezetlenebbek a viszonyok s az elkobzások nem voltak éppen ritkák. A szerb és román rendőrség szép üzletet csinált az ilyen elkobzásokkal. Az ára itt is meglehetősen megvolt a szép hungaráknak s a rendőrbizós, a ki elszedett a kufároktól egy csomó leányt, biztos lehetett, hogy nem fog gondot okozni neki az eltartásuk. A szegény „árura” a dolgot majdnem egyre ment. A viszonyokban alig volt különbség csak a hely volt más.

Romániából még könnyebb volt a szabadulás s egyenesebb az út Oroszországba, Oroszország felé

ugyanis nagyon nehéz volt a liferálás. A kik török földön keresztül szállítottak, azok pakolhatták vissza a portékájukat, nem kellett ingyen sem, úgy féltek a szifilis rémétől, a mely Törökországban olyan mindennapos, mint másutt a nátha. A morbus gallikus réme így némiképpen gátat vetett az erre irányuló áradatnak s Oroszország Romániából fedezte szükségletét. Orosz földre különben is óriási nehézségek árán került be az áru. A határ és vámvizsgálatok kérlelhetetlenül szigorúak, a hivatalnokok, a rendőrközegek megközelíthetetlenek voltak. Megegett, hogy elempészett árut az ország közepéből tolonczolták vissza, de kufár nélkül. A kufár előbb a börtönbe került s sirathatta ott a balsorsát sokszor évekig, mert rendszeren politikai ügynököt kerestek benne. Tudvalevő, hogy Oroszországban ezek az emberek teljesítenek a kormányzat részére és a titkos egyesületeknek kémiszolgálatot. Ha már most idegen kufár jött, az is olyan tekintet alá esett, mint az otthoni.

A fekete terem

A hetvenes évek elején vagyunk. Budapest hatalmas arányai már kezdenek kialakulni, de mai jellegét még mindig nem vette fel. Különösen társadalma az, a mi elképzelhetetlenül zagyva és megbízhatatlan. A régi bürokratákat teljesen háttérbe szorítja az ország minden részéről ideözönlött embertömeg, a mely még foglalkozásában sem tud megállapodni. Kapkod ide is, oda is. A lateiner osztály is csak alakuló félben van. A minisztériumok szervezése még jóformán be sincsen fejezve. A nagy tömeg, a mit itt az óriási szervezet megkívánt a kormányt is kényszerítette, hogy a kvalifikációtól tekintsen el. Így aztán a hivatalnok világ képe is zavaros egy kicsit. Úgy szólnán kalandorszerű. Megbízhatónak pedig semmiképpen sem lehet mondani. Nagyon sok benne a politikai élet által külföldre dobott s többé-kevésbé zajos, kalandorszerű élet után hazakerült s most hivatalhoz jutott alak.

A hivatali erkölcs még a régi: nemtörődomség semmivel, csak a fizetéssel. Még mindig járja az a vélemény, hogy a hivatal nem arra való, hogy dolgozzék az ember, hanem hogy legyen honnan fizetést húzni. Az ilyen gondolkodással szerzett pénz aztán könnyen tovább is gurult. Különben is volt pénz ebben az időben bőven. El volt telve mindenki fényes reményekkel, jött a pénz idegenből s vándorolt elő idehaza a vasas családi ládákból.

Elképzelhető-e magyar ember, ha pénze van, víg élet nélkül Pesten is járta hát a mulatás, vidéki módra és városiasan egyformán, igazi Levante volt Budapest, a hol csodálatosan halmozódott fel a nyugatról idekerült civilizáció egy nagy szemétdombbá. A szemétdomb te-

tején pedig mulatott, tánczolt a város. Tánczolt. Ezt a szót a maga pusztá értelmében kell venni. Mulatóhelye, a mai értelemben akkor még nem volt Pestnek, olyan tudniillik, a hol nemcsak czimbora, de társnő is akad a kocziintásra. Ez akkor még nem fizette ki magát, kicsinyesek voltak hozzá a viszonyok, vagy helyesebben egyébként annyira torkig volt mindenki más úton a lánynyal s a szerelemmel, a melylyel úton-útfélen szinte lefogytak, hogy itt nem igen kért belőle.

Leánybörzékül, a milyenek később a Ferenczy kávéház és a mai orfeumok lettek, akkor a táncziskolák szolgáltak. Nagy kelete volt különösen a polgári táncztermeknek, a hová még mágnásaink se resteltek leereszteni. Ezeknek az ajtai zárva voltak a közismert prostituáltak elől. A bérhölgyek beszorultak a Neue Weltbe, a ipolgári táncztermek diszkrétebb szerelem számára termeltek virágokat.

A Király-utczában volt egy egész sereg ilyen táncziskola. A legkeresettebbek közé tartozott a Vince terem, a mely tulajdonosáról Vincenti Fuggióról kapta a nevét. Vincenti olasz volt. Nagy csodaszép fekete szemekkel, hatalmas vállal és feltűnően sugár termettel áldotta meg a teremtő. Alig tűnt fel, bolondulni kezdtek utánna az asszonyok. Kékes lángú arczával olyan hatalmas mimikát tudott kifejteni ez az ember, hogy egyetlen tekintetével hódítani tudott. A táncziskolája természetesen zsúfolva is volt.

A táncznak különben akkoriban Európaszerte nagy divatja volt. Akkoriban kezdett megismerkedni a mulatóvilág a spanyolok tüzes tánczával s az oroszok bámulatos lábművészetével. Vincenti is hozat magának két spanyol előtánczost. Pompás akvizíciónak bizonyult. Csakhamar egy orosz is érkezett is hozzá. Valami különöset ugyan ez nem produkált, de hozott magával egy eszmét. Valószínűbb ugyan, hogy Budapest levegője érlelte meg benne a dolgot, a mi csakhamar fényesnek bizonyult. Csak természetes, hogy a leánykereskedésre vonatkozott az eszme és pedig Oroszországot illetőleg.

Oroszország, mint már érintettük, a nehéz országok közé tartozott. A hatóságok résen állottak a politika miatt s ennek megadták az árát a leánykereskedők

is, a kik rendszeren megakadtak abban a hálóban, a mit ezeknek vetett a rendőrség. A „Vörös béka” a mint Vincenti orosz emberét gúnyneven hívták, túltette magát ezen a kellemetlenségen. Ő vállalkozott a szállításra.

– Rajta veszünk, – húzódozott Vincenti, a ki ismerte ennek az üzletágnak a jövedelmezőségét, de nem foglalkozott vele, hiszen amúgy is jól ment a sora.

– Garantálok, – biztatta a Vörös béka, csak az én módszerem szerint járjunk el.

Másnap külön hirdette Vincenti, hogy az orosz baletet fog járni. S járt.

A balettnak ebben az időben az éppen feltámadt Népszínház révén, a hol ez is előkerült, a nép között nagy keletje támadt. Vincenti kezdte biztatni a csinosabb tánczosnókat, hogy tanuljanak.

– Minek?

– Hasznát lehet venni. Külföldön jól fizetik, Itthon is.

Egy-két vállalkozó akadt. Ezeket azonban el kellett különíteni a többitől, mert nemcsak táncolni tanították őket, hanem preparálták őket lelkileg is. A ravasz Vörös, hogy annál misztikusabbá tüntessék fel a dolgot a külön termet feketére díszítette. Ebből lett a híres fekete terem.

Mikor az első nyolcz-tíz leány, úgy a hogy megtanulta a lábát emelni s megszokta testén a trikót, a Vörös megindult velők Oroszországba. Kapott útlevelet. Művésznókat visz, azoknak szabad az út, senki sem vette érte gyanúba. A tagok fényes ajánlatot kaptak. Előlegről is gondoskodtak, ha egyik-másiknak a szülője aggodalmaskodott, 50-100 forint előleg elcsitította őket.

– Ezreket fog keresni a lánya, – biztatták Vincentiék, a kik a porhintés kedvéért egy-két öregebb nőt is szerződtettek, a kiket, mint valamelyik tag mamáját szerepeltettek.

Ez a csalétek sohasem tévesztette el az útját.

– De én félttem a, gyermekem, – húzódozott az anya.

– Kérem Erzsi kisasszonnyal vele jön a mamája is, bízza rá ő reá.

Az Erzsi kisasszony mamája azok közül a lánymamák közül való volt, a kik kétszer is megfordultak

a világ körül s az idő, a mi összegyűlt felettök, kifordította őket az ölelő karok közül. Nem kellett senki-nek, így lettek *mamákká*.

A szegény szülő aztán nem akarva útját állni gyermeke boldogulásának, könnyek között kérte a „mamát”, hogy vigyázzon az ő gyermekére.

– Ha rossz útra térne, meghalnék, – siránkozott az aggódó anya s eleresztette könyhullatások közt gyermekét.

Többet sohasem látta.

Tánczról, művészetről csak a határig volt szó, azután egyszerűen „áru” lett a művésznőkből, a kiket eladtak az első kufárnak, a kik elébök akadt. Az első szállítmány után jött a második.

Az Erzsike „mamája”, a ki egy pár hétig még odakint maradt, írta haza Vincentinek, meg a szegény aggodalmaskodó szülőknek egymásután a leveleket, hogy milyen jól megy a gyermekük sora – írni is csak azért nem írhatnak, mert itt a posta olyan, hogy minden levelet elolvas, márpedig az a sok magyar levél, ha mind-egyik lány írna, gyanús lenne s veszélyeztetné a társulat szerencséjét. Azért mutatták meg az ő levelét X-nének, Y-nének, hogy tisztelteti a lánya, nagyon jól megy a sora. A jövő hónapban már pénzt is küld haza, olyan sokat keresnek. S üzleti elvből még ezt is megtették. Elmentek a csalásban odáig, hogy 5-10 forintokat küldözgettek haza a szülőknek, a kik erre egészen megnyugodtak. Még el is dicsekedtek a lányuk nagy szerencséjével, a mi idegenbe érte őket.

– Pedig, hogy féltettük, – tette utánna a szegény anya, a kinek akkor már nem volt semmi félteni valója. A lánya ott raboskodott Moszkva vagy Pétervár valamelyik örömházában s még hírt sem adhatott magáról, mert nem jutott postára a levélé.

Az áldozat pedig egy darabig várta, talán a választ, bocsánatot, vagy segedelmet, útiköltséget, de mikor látta, hogy nem jön, elsírta magát:

– Nem akarnak tudni rólam – s azzal megkezdődött a lelki és testi elzúllás.

Az öt-tíz forint, meg a levelek nagyon szépen hozták a kamatot. A fekete terembe tódultak a lányok.

Varró kisasszonyok, szobaczcizák, cselédek, Minden anyag jó volt, hiszen friss volt s nem volt beoltva a gallus morbus rettetes nyavalyájával.

Fényes üzlet volt ez, ami vagyont jelenteti Vincetinek és a vörösnek, de hullott belőle mindenkinek.

Egy napon megint útnak indult a vörös egy újabb társulattal. Vincenti beteg volt s a felesége kísérte ki az orvost az állomásra. Nem jött többet vissza. A vörös béka elvitte magával azt is. Megszöktette.

Vincinti várt, a felesége nem jött. Szaladt a rendőrségre, ott sem tudták róla.

– Elment velem! – tört ki a harag az olaszból s bezárta az üzletet, ment utánuk. Nagyon szép asszony volt a Vincenti felesége s az ura halálosan szerelmes volt bele. Most ment visszavenni a vörös békától. Pétervárott elérte őket, azaz rátalált a feleségére az egyik legelőkelőbb kerítőnőnél.

Ezer rubelért adta el neki a vörös, a kinek ezzel végképen nyoma is veszett. Vincenti Fuggió sem került vissza többet, a fekete terem is sokáig gazdátlanul állott, míg végre egy vállalkozó nyilvános házat csinált belőle.

De a vörös béka iskolát csinált. Megmutatja az útját, hogy Oroszországba is lehet lányokat vinni csak érteni keli hozzá s ügyesnek, agyafúrtnak lenni, mint ő volt.

A csapolt nyomon meg is indult a vásár. Egymás után kerekedtek útra a művésztroppok. Gyanútlan áldozatok s kitanult csoportok vegyesen vagy külön-külön. Az impresszárió volt a lélekkufár, ügyesen, diszkrétan csinálták, hogy még a rendőség sem vette észre a dolgot. Csak mikor egyik-másik szerencsétlen teremtés jajszava, segélykiáltása ideért, vagy hazavetődött valaki, akkor tudták meg, hogy mi történik. Á rendőség kezdett figyelni, de tehetetlen volt ezekkel a kufárokkal szemben. Az egyetlen tér és mód volt ez, a hol. Mehetett tért a törvény elől s a törvény közegének kinyújtott tenyere elől is.

Csakhamar ez lett a leánykereskedés legbiztosabb ága. A nagy orosz birodalom észrevétlen nyelte az árut s öntötte érte a rubeleket. Megegett az is, hogy egyik-másik áldozat mesés vagyonnal tért vissza egy-két esz-

tendő múlva, a mire a prostituáltak is rávetették a szemüket a muszka földre, A nyilvános házak, mulatók megteltek hungarákkal, a legnagyobb részéről soha még hír sem érkezett haza.

Sokan itt sem állapodhattak meg. Tovább vitték őket be Ázsiába. A kozák ezredek állomásozó helyei, a hatalmas birodalom határszéleire szívódtak be a hungarák, a honnan egy lépés már India, Az angolok kincsebányái is jó befogadó képességűeknek bizonyultak. A leánykereskedők pedig előszeretettel keresték a friss talajt, a hol nem voltak nyomottak az árak, nem volt még konkurrenzia.

Megnyílt a Szezei-csatorna is. Ez az út közelebb is hozta hozzánk Ázsiát s a kufárok szeme csakhamar kezdett ide pislogatni s megindult erre is az áru. A mennyiségről fogalmat sem lehet alkotni. Senki sem tartotta számon, csak azt tudta mindenki, hogy temérdek azoknak a száma, a kiket ez a sors ért el.

A csodarabi.

A bécsi hajóállomáson egy novemberi nap a lefelé jövő hajóval különös társaság érkezett és szállott ki a Dunapartra. Vagy harmincz kaftános zsidó. Prémes kucsmájuk vereses karimája szinte ijesztő volt ilyen nagy tömegben együtt. Határozott fegyelem látszott a pizkos-csoporton, mintha valaki dirigálta volna őket. A hogy kiszállottak ott az Isten szabad ege alatt estéli ájtatossághoz kezdtek. Az egyik kis csuporral vizet merített a Dunából jobbról-balról meglocsolta előbb az egyik kezének az ujjait, azután a másikat. A többi utánna csinálta. Azután az egyik, a legtöpörödtebb az egész társaságban keletnek fordult, előre nyújtotta a nyakát, bekapta egy kicsit a derekát s aztán mélyen térdet hajtott, hogy szinte a térdére feszült a melle. A többi is utánna csinálta ugyanabban a rendben, egyazon tempóval. Ekkor a kis töpörödött ember hangosan valamit mondott nyújtott éneklő hangon, a mire a csoport megint keletnek hajolva, zűrzarvos összevisszaságba rámondta:

– Ámen.

Megkezdődött az ájtatosság. Az egész Dunapart összeszaladt s nézte a különös csoportot, a mit azonban nem látszottak háborítani a kíváncsi szemek. A rendőrség is közbelépett éppen abban a pillanatban, mikor mindenki elcsendesedett.

Az előimádkozó ott állott a csapat élén összeszorított bokával. Kezét a szemére szorította, miközben hoszszút s nagyokat sóhajtott, időközben a többiek is sóhajtottak, bár ez alig tartozhatott a szertartáshoz, mert rendszertelenül történt. Eközben érkezett oda a belvárosi kapitány néhány rendőrrel

– Mit csinálnak itt?

Az előimádkozó tiltó kézmozdulatot tett, mintha jelezni akarná, hogy távozzék.

— No megnémultak! — hangzott a barátságos felhívás újra, mire az oldalon álló néhány asszony közül kivált az egyik hamisítatlan galíciái zsargonnal jelentette:

— Kapitány úr, most ők imádkoznak, mindjárt vége lesz.

— Menjenek a templomba imádkozni — pattogott a kapitány s megint az előimádkozó felé fordult.

Megragadta a karját, lekapta a szemérőt! a kezét s úgy kezdte interpellálni:

— Ki vagy?

A zsidó bólintott egyet jobbra, egyet balra, előre nyújtotta a nyakát, bekapta a derekát s térdet hajtott miközben négy lépést hátrált. Itt megismételte a bókólást a fejjel, a derékkal, a térdel, köpött egyet s aztán odafordult a kapitányhoz:

— Mivel szolgálhatok?

A kapitány toporzékolt dühében, Bekerítettette az egész truppot s vitette a rendőrségre.

Itt megkezdődött a vallatás.

Megkezdték az előimádkozón, A kis tőpörödött zsidót két drabant is rántotta elő egyszerre;

— Mi a neved?

— Hársch ben Dávid Jákob — ami magyarul körülbelül azt teszi, Hársch a Dávid Jákob fia.

— Mi a foglalkozásod? — jött a megszokott második kérdés, a mire még a drabant is elmosolyogta, magát s úgy a foga közül önkénytelen kiszalasztotta:

— Zsidó.

Mi foglalkozása is lehet egy lengyel zsidónak? Hanem Hárschnak volt mégis. Legalább ő úgy vallotta, hogy rabi, a többi társa pedig az ő kísérete.

— Mit akartok itt?

— Megyünk Jeruzsálembe, Salamon király templomához imádkozni.

— Mit akartok itt Pesten?

— Az asszonyok már nagyon el voltak fáradva, törődve, hát kiszálltunk egy napra pihenni.

— Hát asszony is volt veletek?

— Volt? Feleséges emberek vagyunk mind. Ezek

itt s a rabi kíséretére mutatott, fiatal házasok, a kiket a Jehova még nem áldott meg gyermekkel. Azért vezetem őket Jeruzsálembe, hogy ott könyörögjenek a Jehovához családi áldásért.

Mit lehetett velők tenni, szabadon eresztették őket.

– Hanem ha mégegyszer megálltok az utcán komédiázni, lecsukatlak benneteket. A kapitány tudta jól, hogy imádkoztak, de azt is tudta, hogy a zsidónak nem szabad a szabad ég alatt ájtatoskodni, ott a hol templom van. Pesten pedig volt.

Hogy e zsidók még sem keresték fel, annak csak később derül ki az igazi oka.

A rendőrség tehát eleresztette őket. Két-három asszony várta őket a kapitányságtól nem messze. Az egyik sehogy sem illett bele a piszkos ruhába, az arcza is nagyon ismerős volt. Markbreiter Fanni volt, a rendőrség előtt jól ismert kerítőnő.

Akkoriban mikor ez történt, a leányvásár nagyobb akadályokba ütközött. A rendőrségre újabb emberek kerültek, a kik lelkiismeretesebben vették a dolgot s a törvény is szigorúbbá lett néhány rendelettel. Markbreiter Fanni nem volt pesti, de több esze volt, mint a főváros minden kerítőjének, kufárjának együttvéve.

Az a harmincz zsidó egyszerűen az ő felbérelt csapata volt egy zseniálisan kieszelt haditervhez. Az imádkozási komédiát csak azért rendezték, hogy a rendőrségre kerüljenek. Ennek pedig az volt az értelme, hogy a rendőrség tudomást vegyen a zsidók utazásának céljáról.

Jeruzsálembe mennek – *feleségeikkel*, mondotta Hársch s eddig három asszony volt az egész truppan. Másnapra már volt harmincz. Tizenegy óra körül indult lefelé a hajó. Tíz órakor a harmincz zsidó a „feleségével” megjelent a Dunaparton. Az asszonyok külön telepedtek le s csak egy férfi ült le közéjük a kis Jékev Hársnak, a csodarabinak a fia. Egy darabig várakoztak így, mikor megérkezett a hajó. A hajó félóránál tovább szokott ott állomásozni, ez mind be volt véve a számításba.

A hogy a hajó kikötött, a zsidók előszedték reggeli imádkozáshoz való szíjjaikat, felgyűrték a kaftán egyik ujját s kezdték a szíjokat felcsavarni s közben hangosan

imádkozni. A rabi állt megint az élre s hangosan mondta elő az imát, a mit a többiek hadarva kiabáltak utána. Óriási botrány kerekedett ebből. Az emberek csoportba verődtek az utca gyerkőczei pedig dobálni kezdték a zsidókat. A bámuló közönség hamarosan két pártra oszlott: a zsidó része a kafíanosok mellé állt s kész volt az összetűzés.

A kis Jékev Hárschnak a fia nyugodtan nézte a dolgot, ő nem avatkozott bele. Annál jobban Markbreiter Fanni, sipított és tüzelt s csak akkor csendesedett el, mikor a drabantok jöttek a rendőrbiztossal. Éppen ekkor csengettek a hajón beszállásra.

– Előre! – lökdöstek a drabantok a zsidókat be a rendőrségre.

– A hajóra! – adta ki az utasítást a kis Jékev ugyanekkor az asszonyoknak s az az egy éj alatt összedett áru észrevétlen felvonult a hajóra, a mely a következő pillanatban túlkölt és ment lefelé a Dunán a becses anyaggal.

A kaftánosok bekerültek a rendőrségre a kapitány elé. Még talán ott sem voltak, Markbreiter Fanni berontott a zsidó paphoz.

– Gatt über ... nyögte s összerogyott belől a küszöbön.

– Gattes vegen ... Mi az? riadt meg a rabi.

– Elfogták az uramat – nyöszörögte a komédiás asszony.

– Kicsoda? Hol?

– A rendőrség a Dunaparton.

– Miért?

– Mert imádkozott.

– Mert imádkozott, ismételte a rabi s majd elesett a csodálkozástól. Ilyesmi még nem történt ebben az országban.

Kezdte vallatni az asszonyt.

– Ki az urad.

– Reb Hársch, a csodarabi.

– Ót fogták el. Az lehetetlen.

– Harminczad magával, s aztán apróra elmondta az esetet.

A rabi mód felett megijedt. Az asszony jajveszé-

kelt pedig ez az elfogatás ha meg nem történik, nagyon megzavarja az ő számításait. Úgyis volt rendezve a dolog, de viszont az is érdeke volt, hogy sokáig ott ne tartsák az embereit. Majd meglátjuk miért,

A rabi hamarosan kabátot cserélt s sietett fel a polgármesterhez.

– Nagy baj van.

– Mi az?

– Elfogott a rendőrség harmincz zsidót, mert a Dunaparton imádkozott.

– Miért nem mentek templomba?

– Mert éppen útban voltak. A hajót várták.

– Az utcán nálunk nem szokás imádkozni.

– Hát a búcsúsok?

A polgármester elgondolkozott. A dolog ugyan nem tartozott rá, a rendőrség felelős magáért, de félt a botránytól. Elvégre a zsidó vallás bevett vallás volt, az ajtatosságát soha sem zavarta nálunk senki. Éppen a fővárosban történjék hát meg. A vallási állapotok valami rózsásak; amúgy sem voltak, ki tudja, mi kerekedhetik a dologból.

Vette a kalapját s ment át a főkapitányhoz. Előadta aggodalmait.

– Baj lehet.

– Utczai botrány volt – kötötte magát a főkapitány.

– Így még zavargás is lehet.

Ez hatott. Őt perez múlva Mark breiter Fanni örömjongva fogadta a csapatát s vitte magával. Még aznap este elutaztak. Addig Fanni asszony előteremtette az újabb harmincz feleséget. Úgy szállingóztak a hajóállomáshoz ötös-hatos csoportokban. Nem tűnt fel senkinek. Szétmentek s újból összegyűltek. A kaftános zsidók pedig becéző szeretettel siettek elébök s vitték be az állomásra. Mire a hajó indult, kerek harmincz leány volt ott Fanni asszony kivételével, ugyanannyi, ment el a reggeli hajóval is.

A dolog fényesen sikerült. Az első csapatot Zimonyba kiszállította a kis Jékev s a szerb földön beárta az utánna érkezőket. A kitűzött időre megjött a csapat s most már együtt vonultak Stambul felé s in-

nen Indiába. Ott már vártak az előre bejelentett szállít-
mányra. Két nap múlva Fanni asszony egyedül maradt
a kaftánosaival s jöttek visszafelé,

A merész csíny azonban már megismételni nem
merték ilyen nagy stílusban. Markbreiter Fanni kisebb
transzportot szerzett s vitte magával. Reb Hársch pedig
itt maradt Pesten csodarabinnak, míg a rendőrség ki nem
tette a szűrét.

Az aranykor vége.

Budapest fejlődése olyan rohamos volt, hogy észre sem vettük úgy nőtt a szemünk láttára. A város kialakulása után élete is kezdett más folyást venni. A közrend és közbiztonság lassan tűrhetővé lesz, a rendőrség modern német és francia mintára rendezkedik be, Budapest hatalmas lökéssel kiugrik Ázsiából a modern Európába. A mi nyugatról jön, kezd hamarosan gyökeret verni s megszilárdulni. Lakosságának is egy nagy rétege megülepszik, nem futó, átutazó, szerencsét próbáló s a zavarosban halászó már a lakosság zöme. A régiből csak egy maradt meg a mulatásra való nagy hajlandóság.

Ezen alapszik Budapest mai nyilvános élete is. Az emberek könnyelműsége itt biztos üzleti számítás, a miért érdemes befektetni, reszkírozni. Ez teremti meg a mulatók világát. Egyszerre mintegy varázsütésre, nyakra-főre nyílnak meg a sátánok, borozók és más eféle éjjeli tanyák. A nagy kávéházi életnek mintha egy pillanatra vége szakadna. Orfeumokat kezdik divatossá tenni, a mely hat az újság ingerével mindenkire. De különösen éleszti a hatást a leányvásár, a mely tanyát üt ezeken a helyeken.

Száz meg száz-féle czímen telepítik be a mulatókat mutatós lányokkal. Csupa friss új portéka, mi „noch nie da gewesen”. Szegény, tapasztalatlan teremtésekét öltöztetnek ki a jó kereset s nagy fizetés örve alatt s rázudítják a közönséget. A szegény leány, a ki csak kenyeret akart keresni, hamarosan látja, hogy neki más hivatása is van ott, mint süteményt, virágot, vagy édességet árulni. Észreveszi, hogy neki magának is van ára és pedig a legnagyobb.

A tisztesség egy darabig szabódik benne. Makacsul mondja nap-nap után a káprázatos, csábító ígéretekre, hogy nem, míg egyszer jön a Deus et medrina, a főnök.

– Magára sok a panasz, – kezdi a mondókát.

A leány persze megszeppent, bár nem tudja, hogy milyen hibát követhetett el

– Tegnap is elment maga miatt a legfőbb vendég.

– Mit makacskodik annyira.

– Azt én nem teszem – szabadkozik a leány.

– Miért? Talán szenteltvíztartót akar magából csináltatni? Különben elsején el is mehet, nincs is magára szükségem, maga csak rontja az üzletemet. Nézzen meg más leányt, máshol milyenek a leányok. Csak én legyek a maga kedvéért erénycsősz.

Ha a leczke nem is, de a felmondás soha sem téveszti el a hatását. Mit csináljon az a szegény leány, a ki egész családot tart el a keresetéből Ha innen kidobják, mehet koldulni, hiszen minden állásra százan jelentkeznek protekcióval. Neki még az sincs. Fanyalodott arczczal kedveskedik hát a legjobb vendégnek s egy-két nap múlva lesütött szemmel hallgatja a gazdája szavát,

– No, úgy-e nem halt bele. Ha ügyeskedik, felemelem a fizetését s maga is keres 200–300 forintot egy hónapban.

Így ment ez e szerint a sablon szerint s így termett elő egy egész gárda prostituált személy, a mulatók személyzete. A rendőrség hamarosan belátott már ekkor a mulatók mélyébe s mert egyszerre vesszőparipája lett a prostituczió rendezése, egymásután jönnek a gáiaívető szabályrendeletek, a melyek az erkölcs védelmére készültek.

A sajtó is hatalmasat fejlődött. A nagy politika egy kicsit divatját múlta, kezdtek foglalkozni társadalmi kérdésekkel, a mindennapi élet mizériáival is. Ezek között a legrikítóbb volt a prostituczió. Portelem volt az utca maga s még ocsmányabbak a bujkáló, lappangó, *üzelmek*. A perverzítás is egyre nagyobb arányokban nő. Tizenegy, tizenkét éves leányok nyilvánosan kerülnek a piacra s a mellett meg van fertőzve minden hely, minden zúg, mindenütt tanyát ütöttek a szerelmet, ölelést kína-

lók, míg aztán meg nem jelenik a prostitúció béklyójaként a rendőrség szabályrendelete, a mely legalább egészségügyileg rendezi a bűntanyák világát.

Csak a kerítők maradtak meg az ő szabadságukban. Őket nem érte el semmiféle rendelet, a törvény keze sem jutott hozzájuk. A prostitúció s egyéb törvények, így az útlevél ügy rendezése, a kivándorlás ellen tett intézkedések nagyon megnehezítették a leánykereskedést. Az üzlet jövedelmezősége is nagyot csappant, a haszon alig állott arányban a rizikóval. Az aranykornak egyszerre vége lett.

De azért éppenséggel nem az következik belőle, hogy itthon is alább hagyott a kufárkodás. Az áldozatok éppen olyan mértékben kerültek az oltárra, azzal a különbséggel, hogy nem tömegesen, hanem egyenkint dobattak oda nagy urak szeszélyeinek, kéjes vágyaiknak. Az ilyen teremtések azután nem kerültek mint eddig külföldre, hanem itthon süllyedtek tovább. Előbb a sántánok éjjeli világával kötöttek ismeretséget, a honnan bekerültek valami örömházba, onnan pedig ki az utcára. Szatócskufárok aztán itt szedegetik össze őket ma is s viszik őket Romániába, Szerbiába, be a Balkánra. Kevés ugyan a haszon rajtok, de hát általánosan nehéz a megélhetés s jobb a kevés is a semminél. Olykor akad még ezután is egy-egy ízletesebb falat; merészebb kerítők, a kik százával dolgoztak s csináltak konkurencziát egymásnak, szolgáltak még néha ilyenekkel, de ez már fehér holló számba ment. A sajtó, az újság elrontott mindent. A kit eddig nem hallgatott meg a hatóság, a kinek panaszja nem hangzott ki a nagy fái közül, azt az újságból észrevette mindenki.

A mennyire megcsappant a leánykereskedés Pesten az egyenesen a sajtó érdeme. A sajtó érdeme az is, hogy a kerítők garázdálkodása megszűnt olyan értelemben, mint eddig folytatták. De hát van az ilyenre ezer és ezer mód találtak ők is újat és folyton újat.

Az erkölcsi élet pizska bevonult az utcáról és a lebujszókából a villanyfényben úszó csarnokokba, a hol átvették az uralkodást a prostituáltak. Most már ők kerültek felül, a viszony köztük és a gazdájuk között nagyon megváltozott: kezdetét vette a balek-fogás, az

agyonlumpoltatás. Az üzlettulajdonosnak egyetlen érthető célja lett, hogy minél többet költsenek nála, erre kellettek a leányok, a kik üzhették a mellett a maguk szerelmi játékaikat. Csak a züllésbe belevinni volt feladata a mulató tulajdonosának a leányt, ha már megindult a folyamata, többet nem törődött a dologgal.

Az egyik mulató sikere megteremtette a másikat. A törvényes intézkedések legszigorúbb bilincsei között, is virágzott az üzlet. Ezer és ezer módja volt a balekfogásnak, kiszipolyozásnak. Keletkeztek kisebb büntanyák a mulatók és sántánok hangzatos címe alatt, a hol már egyenesen bűnös módra fosztogatták a baleket. Egész tolvajnyelv keletkezett hamarosan, hogy annál könnyebben vethessék a hálót a bevetődött vendég köré.

Különösen a jó, gyámoltalan vidék szédült bele ebbe az életbe, ha felvetődött szétnézni a modern Magyarország ragyogó fővárosába. A rendőrség már éber figyelemmel van minden iránt, de nem tud boldogulni, mert a becsapottak, kifosztottak maguk sem akarják. Félnék a botránytól, hogy nevük forgalomba ne kerüljön, inkább elhallgatják a dolgot. Megesett az is, hogy a kifosztott ember másnap alázatosan jelentkezett a rendőrségen.

– Ez meg ez történt velem – mondta el a dolgot.

– Megindítjuk a vizsgálatot.

– Éppen azért jöttem, hogy az ne történjék meg.

– Miért?

– Nem akarom, hogy nevetségessé legyek.

– Nem tudja meg senki.

– De tárgyalás lesz a dologban.

– Az lesz.

– Akkor pedig nyilvánosságra kerül minden s ezt nem akarom.

Nagyobb dolgoknál a rendőrség kapacitált.

– Nem tehetem – szabadkozott a kifosztott ember. Üzleti reputációjába kerülne.

De ez már nem volt leánykereskedés. Legalább nem külföldi exportra. Idehaza ejtettek meg ezer és ezer gyanútlan ártatlan teremtést kenyérkereset, ígélet, fenyegetés,

csel és mindenféle módon, beledobták őket az erkölcs-telenség mocsarába, de külföldre már nem ezen a módon kerültek a leányok,

Az export egyszerre megcsappant. Az államrendőrséget ki lehetett ugyan játszani, be lehetett csapni, de komédiázni nem lehetett vele. S az itthoni üzlet is jobbnak kezdett ígérkezni amannál. Megindult hát ez.

A leánykereskedés pedig leszorult vidékre, Itt virágzik szakadatlanul. Folyik a fővárosban is, de itt már nagygyára csak öntudatos portéka kerül nagyobb csoportba exportra. A finomabb áru csak egyenként vándorol sok kerülgetés és tojástáncz révén a büntető törvénnyel.

Az alkalomszerzők

A prostitúció rendezésével a kufárkodás bujkálásra lett kényszerítve. A ki nyíltan ment szerelmet árulni, azt maga a törvény védte már. Szerelmi engedélyeket adott ki a rendőrség, a mely nemcsak kötelességeket rótt a tulajdonosára, jogokat is adott neki.

A striczi-rendszer letűnt, A rendőri engedélyek rászabadították a leányokat az utczára. Már nem kellett a drabanttól félni, ha leszállott az este. De azért megmaradt a striczi máig. Ma úgy szerepel, mint balekfogó. Mikor a leány kimulatta magát a balekkel, mikor már elfogyott a pénz, megjelent a „férj” a striczi képében s szétrebbentette őket.

Egész sereg ilyen existenciát teremtett a rendezett prostitúció, a mely hatóságilag szabta meg még a szerkezés árát is.

Legérdekesebb ezek közül a mama és a kopogó.

A mama tulajdonképpen kiérdemesült kerítőnő. A leány, a ki bérhölgygyé lett, de még nem züllött el külsőleg odáig, hogy arczára lenne írva a foglalkozása, a hivatalos szeretkezési időn kívül, a mely este 7 órától számítható reggelig, megpróbálkozott kalandot keresni. Erre kellett a mama.

Délelőtt megjelennek a korzón „fogni”.

Ha sikerül és lépre megy valaki a „mama” diszkrétten vissza tud vonulni mindig?

Hirtelen eszébe jutott, hogy neki még dolga van itt vagy amott.

– Sétáljatok addig, édesem, – biztatja a leányát. Én felmegyek.

– Meddig maradsz anyuskám? – tudakolja látszólagos örömmel a kedves leányka.

– Egy óráig körülbelül, de lehet, hogy tovább is.

Ha egy óra alatt nem jövök, akkor csak menj haza édesem.

A mama elsiet. A lovag aztán kezdi az atakot a „kedves leány” ellen. Persze, sohasem sikertelenül.

Budapest minden pontján vannak helyek, a hol szerelmes párok félrevonulhatnak egy-egy pásztor-órára. Csak a belvárosban öt olyan szálloda van, a melybe nem is jár más, csak egymásnak randevút adó párok.

De vannak magánlakások, a hol el lehet tölteni a pásztorórát. Mindig szívesen adnak szállást, ha bekopogatsz.

Ide viszi rendesen a „leányka” az ő balekjét. Az utón, vagy a szállodában aztán sok mindent beszél. Hogy így, hogy úgy, mi mindenre volna szüksége. Czipőre, kalapra, erre arra, vagy éppen lakbérre. Ha ért róla a férfi, a ki hurokra került jó. A leány szemérmesen gyűri be a bankót pénztárczájába s ajánlkozik máskorra is. Ha nem értik meg, az sem baj.

Mikor kifelé akarnak menni a leány váratlanul elébe toppant:

- Nem kapok semmit?
- Hát mit akar?
- Pénzt!
- Pénzt? – csodálkozik a férfi, a ki azt hitte,

hogy hódított.

Már most vagy fanyalogva benyúl a zsebébe s odaad valamit, vagy ha ismerősebb a viszonyokkal fölényenel mondja:

- Ja, édesem magának nem is szabad pénzt kérni.
- Úgy.
- Úgy ám s én nem is szoktam adni soha.
- No, nekem adni fog.
- Jó, de aztán megyünk a rendőrhöz s bevitetem.

A ki pénzért szeretkezik, annak engedélyt kell szerezni rá.

- Nekem nem kell,
- Nem?
- Nem! Igenis, nem, mert ha tudni akarja már van!

S előkerül a szerelmi könyvecske a rendőség kifogásolhatatlan pecsétjével.

Erre már be kell nyúlni a zsebbe. A lovag dúl, fül, de fizet, mert muszáj. Fizet kétannyit, vagy háromannyit mint egyébként, mert pénzbe került a szálloda s talán még meg is ebédeltette az „édest”.

Sokkal veszedelmesebb ennél, ha a leányka meghívja magához a lovagot.

- Egyedül lesz?
- Igen, a mama éppen elmegy délután.
- Hány órákor?
- Négykor?
- S mikor jön haza?
- Oh, csak este.

A lovag boldog. Megint hódított. A könnyűség ugyan lelohasztja egy kicsit a kedvét, de elvégre gondolja nem lehet mindenki Vesztaszűz.

Délután pontosan öt órákor ott van s kezdi az ostromot. Itt már nem megy olyan könnyen, sőt egészen nehezen megy.

- Nem, nem. Mit gondol ki vagyok én?
- Én nem gondolok semmit. Egyáltalában nem szoktam gondolkozni.
- Én tisztességes leány vagyok.

– Azt úgyis tudom – sóhajt a lovag s kezd egy kicsit erőszakoskodni.

A leány engedékenyebbnek látszik, a mi a férfit vakmerőbbé, majd merészsé teszi. Mikor a győzelem már ki van csikarva a leány hirtelen elsikoltja magát s az ajtó felpattan.

Megjelenik a mama.

A helyzet érthetően kényes. A szegény fiatalember mindenképen csávában van,

– Mi történik itt? hangzik a betanult kérdés?

– Ez a szemtelen erőszakoskodni akart. Éppen jó, hogy jöttél.

– Rendőrt! sipítózik az asszony. Rendőrt hozok és bevitetem, lezáratom. Micsoda dolog az, egy tisztességes leánynyal így bánni. Be fogom záratni erőszakért.

– De kérem értsük meg egymást.

– Be fogom záratni.

– De nagysád, hiszen valójában nem történt semmi s én hajlandó vagyok ...

– Mire hajlandó?
 – Feleségül venni ő nagyságát.
 – Hahaha, Ismerem az ilyen ígéreteket. Szabadulni akar.

A ruhámat is elszakította – siránkozik most közbe a „leányka”.

Tessék – sipít az asszony. Még az is. Tegnap vettem neki huszonöt forintért, Eredj Katinka rendőrért. Hogy hívják ezt az urat?

A férfi hébegve mond valami. nevet.

Majd a rendőrnek megmondja – jelenti ki hátrázottan a mama s a „leányka” már indul.

De kérem ne csináljanak botrányt, Nem történt semmi, ha mondom. A ruháért pedig megfizetek.

S fizet. Huszonöt forintot vagy gyakran többet is, a hogy megtudják zsarolni.

Ez az alkalmoszerzők foglalkozása. Mint mellékfoglalkozást úzi tisztán a kerítést is, sőt kufárkodik is, ha sorra kerül. Ő azonban csak olyan alkalmi kereskedő. Ha akad portéka jó, ha nem akad az is jó. Ravaszága határt nem ismer. Hihetetlenül nagyok az összeköttetései s tud keríteni magának „értelmes anyagot” is. Tisztes polgári nőket, sőt az előkelőbb körökből is ejt áldozatot. Ehhez segítőtársai a tudós asszonyok.

Ők tulajdonképpen azok, a kik a véletlenül elvesztett tisztességet, házasságtörést kamatoztatni szokták, Bátran viselhetnék a szerelem uzsorásainak nevét, mert működésük alig más ennél. Ezt a dolgot tudják értékesíteni a leánykereskedésnél is. Ez még az egyetlen tér, a hová nem érhet el semmi. A kiszemelt áldozat öntudatosan megy bele a dologba, mert nincs más választása. Vagy itthon a nyilvános becstelenség vagy becstelenség az idegenben, de a miről már nem tud senki idehaza, ott pedig nem ismeri senki. Ezek a szájalomra méltó teremtések rendszeren a világ előítéletének az áldozatai. Mert nem akarnak itthon hozzátartozóik előtt pillanatnyi szégyent, megaláztatást eltűrni, bele engedik magukat czipelni az erkölcstelenség mocsarába, a honnan nincsen menekülés, a hol csak lelki, testi elzüllés vár rájuk.

Százakra megy ezeknek a száma, a kiket így kerí-

tenek hátalmokba ezek a szipirtyók, a lélek pókjai. Kamatoztatják a pillanatnyi meggondolatlanságot, a véletlen ballépést, megtántorodást, a maguk zsebére részletekben vagy egyszerre, míg teljesen, sülésbe nem viszik az áldozatot, a mit a véletlen szolgáltatott ki a számukra. Sőt ezek olyan természetesnek találják, olyan biztosan teszik, mint a kik tisztában vannak azzal, hogy valaki emancipálni merje magát a társadalmi előítélet alól.

Mulatós világ

A leánykereskedést, a melytől inklinálva van nálunk a levegő, többé kiölni nem lehet. Megszűntek a nagy kufárok szállításai, nyomukba léptek a kiskereskedők. Most már egyesével kerülnek ki a leányok, asszonyok az országból, de míg régen kevés volt a kufár, ma Budapesten ezer olyan személy van, a ki mindég szívesen vállalkozik egy-egy darab szállítására vagy elszerződtetésére.

A kiállítás ideje úgy a nyolczvanötödik évi mint az ezredéves egy kicsit megint felélesztette a nagyban kereskedést. Az idegen forgalom miatt megkönnyítették a határon való átjuthatást. Útlevelet úgyszólván nem is kértek csak kivételesen s ha nem volt s mégis követelték, megtette egy a kiállításba szóló arczképes belépő jegy. A külföldi hatóságok különben sem valami nagy szigorúsággal járnak el ebben a tekintetben, a kiállítások alkalmával meg éppen az udvariassági szempontok is érvényesülnek.

A két kiállítás ideje különben egyéb szempontból is érdekes. Ez termelte, nálunk az énekes-truppokat. Á különböző nemzetiségi zene- és énekkarok rajokban jöttek hozzánk. A közönség szívesen fogadta Őket, mire hamarosan elárasztották a város talmi spanyol, talján, török és bosnyák truppokkal, kik különben soha sem láttak Budapesten kívül semmit a világból, de a közönség becsapására elegendő volt az illető náczió nemzeti viselete.

Ezekben a truppokban igen nagy számmal, voltak a leányok képviselve. Mellettök szinte párhuzamosan éledt fel a női zenekar s vele megindult a prostituczió

egy különös neme s révükön újra fellendült a leánykereskedés.

A kiállítás révén a pénz is kezdett gyakoribb lenni. Ezer és ezer üzlet kínálkozott, megnőtt a vállalkozási kedv, a keresett ágak megkétszereződtek s egész sereg új keletkezett. Pénz volt hát bőven. A magyar embernek pedig régi tulajdonsága, hogy a pénzzel sohasem tud megbarátkozni, ha nincsen, azért mert nincsen, ha van, akkor meg fúrja a zsebét. Egyszerre hangos lesz a város, kint a kiállítás területén s bent a modern kőpaloták közt. A város képe az első kiállításra már a mai. Készek a körutak, az Andrásy-út s épült a villamos vasút. Maga ez a vállalkozás, de még inkább az óriási arányú építkezések öntötték a pénzt. Az első kiállítás éve előtt és után legalább ezer három-négy emletes palota épült Budapesten. Egy időben úgy látszott, hogy Budapest kezd aranybánya lenni.

Megindul az invázió, vidékről jön szakadatlanul az emberáradat a fővárosba. Százezer ember egy év alatt s köztük igen sok leány és asszony, A magyar vidéki élet specziálítása ma is, hogy a nőt nem tudja foglalkoztatni. Nem csak hogy nem is képes ilyesmire helyi viszonyainál fogva, de nem is akarja, mert üzletileg kárára van. Az asszony nyelv meg nem köthető s az üzleteknek nagyon sok titkuk van. Egy-egy főkönyv, ha megszólalna vidéken nagyon különös dolgokat tudna mesélni a divatosan öltözködő családokról. Ez az egy ok elegendő arra, hogy a nők előtt bezárják az üzletek ajtaját s ne foglalkoztassák ott őket. Budapest nagy aránya s éppen semmi társadalmi élete nem kivan hitoktatást. Felesleges is, mert nem árthat vele senkinek s nem is használhat.

Üzlet pedig üzlet után keletkezett, a melyek valóságos hajsztát indítottak az alkalmazottak után. Abban az időben körülbelül úgy álltak még a viszonyok, hogy a kereskedő pálya mesésnek ígérkezett, nem volt még túltömöttség. Így kerültek a nők az üzletbe s különösen a vidék vetette rá magát nagyban erre a kereset forrásra.

A teljesen magára hagyatott nő mindég ki van szolgáltatva a férfiak érzékiséget hajszoló akaratának, ter-

mészetes, hogy az új anyag felvonulása is izgatni kezdte Budapestet.

A főváros utcai élete ekkor már különben teljesen meg van fertőzve. Bár hölgyek szabad vásárja az, a kik idejönnek kiárulni magukat. Ez az állapot megteremtette aszfaltbetyárságot.

Nőt megszólítani az utcán éppen nem kellett nagy merészség, mert végső esetben ott volt a legbrutálisabb, legsértőbb mentség:

– Pardon, azt gondoltam.

Hamarosan olyan Grisette-féle világ kezd fejlődni, a minek minden erkölcstelensége mellett is van valami mentsége az igaz szerelem.

Hogy az ilyen viszonyoknak nagyon sokszor meg lett a következménye az természetes. Az anyaság szégyene és terhe elől persze igyekezett mindenki szabadulni. Voltak jó tanácsadók is, a kik ajánlottak segedelmet.

– De hátha baj lesz?

– Dehogy lesz. Nem először történik ez már nála. Gyakorlata van.

A szégyenétől menekülni akaró leány erre remegve sietett élni a segedelemmel

– Ötven forintba kerül, drágám – világosította fel az illetőt a tudós asszony.

Fix ára ugyan nem volt, de egy kis masamód leánytői vagy elárusítónőtől többet úgy sem remélhetett..

Ha meg volt a pénz, hamarosan túlestek a műtéten. De nagyon sokszor nem volt.

– Honnan vegyem? – siránkozott az elbolondított teremtés.

– Az a maga dolga.

– Megfizetem havi részletekbe. Bizony isten megfizetem.

– Elhiszem, édesem, de én ezt nem vezethetem be. Én nem járhatok a pénzem után.

– Elhozom én pontosan.

– Hiszem, hiszem, de mégsem teszem.

– Hát mit csináljak istenem?

– Ugorjon a Dunába – hangzott a jó tanács, majd hirtelen, mintha most jutott volna eszébe, mond mást is.

Volna egy mód mégis, ha – megtenné,
– Megteszek mindent.

Ismerek egy nagy urat, Igen finom gáláns embert. Mar régen szemet vetett magára, az kisegítené egy pár forinttal. Adna öt forintot.

Istenem! istenem – sóhajtott a lány.

Máskor persze megint adna. így aztán összekereshetne.

Mit tehetett mást az áldozat, elfogadta az aljas ajánlatot s összekereste a pénzt. Ha egy úrtól nem sikerült a jó asszony tudott másikat is. Az is finom gáláns gavallér volt, de csak két-forintot szokott adni. Az is pénz.

Hogy a kerítőnő mit keresett mellette azt senki sem kutatta, fő hogy a pénz összegyűlt egy pár nap alatt s túlestek a nagy dolgon

A leány örült, hogy megszabadult szégyenétől s még jóformán ki sem pihente fáradalmait sietett megint tisztességes kenyérkereset után nézni.

Egy szép napon váratlanul beállított hozzá valaki.

– A kisasszonyt keresem.

– Mit akar?

– Volna egy bizalmas szavam.

Az ismeretlen asszony aztán nagy bőbeszédűséggel elmondta, hogy egy gáláns úr nagyon érdeklődik. A leány persze felháborodott.

– Ugyan ne tetesse magát – szólta le az asszony – úgy is tudok mindent.

– Mit tud? – szeppent meg a leány,

– Mindent. Tudom, hogy járt ennél meg ennél az asszonynál.

– És ha jártam mi köze hozzá?

– Nekem semmi, de van a törvénynek. Majd feljelentem.

A kelapcze fel volt állítva. A szegény leány persze nem is gondolt arra, hogy ez az asszony csak az ő segítőjétől tudhatja a dolgot s így nem jelentheti fel, mert az is bajba kerül, hanem ment bele vakon a kelepczébe. Hagyta magát árulni. Előbb csak ritkán, mígnem elhatalmasodott rajta az asszony s végképpen a hálójába került, elzüllött.

Ebből táplálkozott a leánykereskedés. De volt más tere is. A kiállítások területe tömve voltak leányokkal, A legtöbb. tisztességes, szolid leány volt: megejtették s aztán meglepték a kufárok.

A kiállítások idegen kufárokat is vonzottak. Jöttek „szerződtetni”. Mint vendég érkeztek: mulatni. Alkalmilag aztán megtetszett nekik az itteni pinczérleány-rendszer. Utánna csinálja ő is, mondotta. Vendéglője ugyan sohasem volt, de azért szerződtetett tíz-tizenöt leányt s vitte. Őket eladni.

Ha megesett, hogy az ilyen elbolondított csoport a konzulátushoz fordult oltalomért s útiköltségért, nem történt semmi. A konzulátusoknak nem lévén alapjuk az az ilyesmire nem adhatnak útiköltséget. Az magában pedig vajmi keveset ért, hogy megszabadultak a kufártól, soruk elérte őket, oda kellett dobni magukat az első embernek, ha csak éhen nem akartak halni. Így volt ez nagyon sok esetben.

Ha jött a híre haza az esetnek, az újságok elkezdtek vezércikkezni, – egyéb baj nem történt. A kufár különben is már hegyen-völgyön túl volt akkor, s ki tudja hová kerültek akkora a leányok is. A szép hungarárnak meg volt a becsük odakint: értékesítődek. Talán maguk adták el magukat a végső nyomorúságban, talán küzködtek egy darabig a pocsolyával, a mibe jutottak, de a legnagyobb részük végre is elmerült.

Nem is kereste őket senki. Az esetet is elfelejtették itthon. Újabb dolgok történtek, ki törődik a régivel. Legfeljebb valahol künn a Ferenczvárosban sírdogált csendesen egy anya, de még ő is titokban, hogy a szomszédok valahogy meg ne tudják, mi lett az ő szépséges leányából.

Ez a szégyenérzet takarja napjainkba a leánykereskedést, a mely talán soha sem lesz kiirtható. Azok a tanácskozások, a mik most folytak és még folyni fognak a leányvásár meggátlására teljesen czéltalanok. Az általános erkölcsi züllés ma már olyan nagy mindenfelé, hogy ez termeli a leányokat a vásárra.

De talán az a világ összes városai között is legerkölcstelenebb Budapest. Csak tessék kinézni az utcára,

ezrével szaladgálnak a leányok, a kik árulják magukat. Ezeket nem vitte vásárra senki, maguk tolták oda magukat. Tessék benézni a kávéházakba, anyák árulják ott tulajdon gyermekeiket, Kerítónők százai tanyáznak a kávéházakba, a kik elfogadnak megbízásokat mind a két részről, nőtől és férfitől. Férjes asszonyok ezrével árulják, kínálják magukat, mert ebből telik a szép ruha, a kávéházi élet, A vendéglők tele vannak leányokkal, a kik alig kapnak fizetést, élnek a szerelemből

Ilyen körülmények között mindig lesz leányunk exportra, kiszorítja őket innen a konkurencia, a friss anyag s a kalandvágy.